

ISSN 1334-3467

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ • Број 15 • децембар 2007.

MP

ΘΥ

IC
XC

О циљу хришћанског живота

Одломак из књиге "СВЕТИ САРОВСКИ СТАРАЦ СЕРАФИМ" од Н. Левитског

У разговору о циљу хришћанског живота са симбирским спахијом и поротним судијом Николајем Александровичем Мотовиловим на оцу Серафиму је видно починуо Дух Божији.

Било је то у четвртак. Дан је био тмуран. На земљи је лежао снег од четврт аршина, а одозго су прашиле густе снежне пахуљице. Отац Серафим је отпочео свој разговор са мношвом на оном свом пропланку близу пустињице према речици Саровки, на стрмени близу речне обале.

Мене је био поставио на пањ од дрвета које тек беше посекао, а сам је чучнуо према мени.

- Господ ми је открио, - рече велики старац - да сте ви у свом детињству усрдно желели сазнати у чему се састоји циљ нашег хришћанског живота. Ви сте се о томе често распитивали код многих великих духовних особа....

Ја морам овде рећи да ме је још од моје дванаесте године живота та мисао неодступно узнемиравала, и да сам се са тим питањем обраћао многим духовним лицима. Међутим, њихови одговори нису ме задовољавали. Старцу ово није могло бити познато.

- Али, нико вам, - продужио је отац Серафим, - није о томе рекао ништа одређено. Гово-

рили су вам: иди и цркву, моли се Богу, врши заповести Божије, чини добра дела - то и јесте циљ хришћанског живота. А неки су чак и негодовали на вас, што се занимаете небогоугодном љубопитљивошћу, говорећи вам: "Не испитуј оно што је више од тебе." Но, није требало тако говорити. И ево ја, убоги Серафим, растумачићу вам сад, у чему се уистину састоји тај циљ.

Молитва, пост, бдење, и сва остала хришћанска дела јесу добри сами по себи, али се у њима не састоји циљ нашег хришћанског живота. Они служе као неопходна средства за достизање тог циља. Истински циљ нашег хришћанског живота састоји се у стицању СВЕТОГ ДУХА Божијег. Пост, пак, бдење, и молитва, и милостиња, и свако дело Христа ради учињено јесу средства за задобијање Светог Духа Божијег. Запазите, баћушка, да само добро дело учињено Христа ради доноси плодове Духа Светога. Оно што се не учини ради Христа, макар било и добро, неће нам донети награде у будућем животу, нити ће нам дати благодати Божије у овдашњем животу. Зато је Господ Исус Христос и рекао: који не сабира са мношвом, расипа. Добро дело не може се ни назвати друкчије него сабирањем. Јер, ако оно и није ради Христа учињено, ипак је добро. Свето Писмо говори: Него је у сваком наро-

ду мио Њему онај који га се боји и твори правду. И, као што видимо из свештене повести, онај који твори правду у толикој је мери угодан Богу, да се Корнилију капетану, који се бојао Бога и чинио правду, јавио анђео Господњи у време молитве и рекао: пошаљи људе у Јопу и дозови Симона прозваног Петра.... Он ће ти казати речи којима ћеш се спасти ти и сав дом твој.

И тако, Господ употребљава сва Своја божанска средства како би свакоме човеку дао могућности да се у будућем животу не лиши награде за своја добра дела. Но, за ово је потребно отпочети овде са правом вером у Господа нашег Исуса Христа, Сина Божијег, који је дошао у свет да спасе грешнике, и са задобијањем благодати Духа Светога, који у срца наша уводи Царство Божије, и који нам отвара пут ка блаженству будућег живота. Међутим, тиме се и завршава та угодност Богу добрих дела која нису учињена ради Христа: Створитељ наш пружа средства за њихово остварење. Од човека зависи да ли ће их остварити или не. Зато је Господ и рекао Јеврејима: Кад бисте били слепи, не бисте имали греха; а сада кажете: видимо, тако ваш грех остаје. Искористи ли човек, слично Корнилију, то што је и његово дело учињено не ради Христа угодно Богу, и поверује ли у

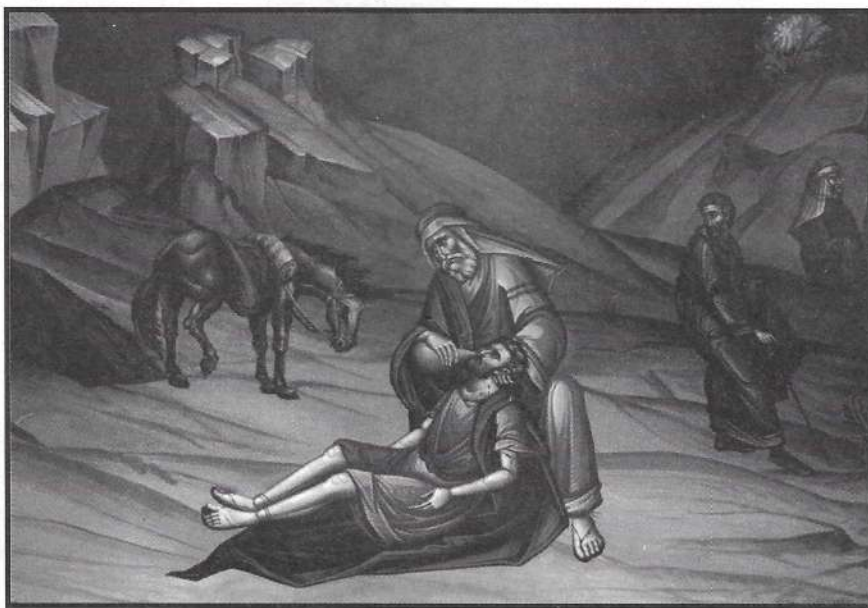
Сина Његовог, урачунаће му се и дело те врсте као да је учињено ради Христа и због вере у Њега. У противном случају човек није у праву да се жали што је његово добро дело пропало. Ово последње никада се не дешава при чињењу ма каквог добра ради Христа. Јер, добро дело, учињено ради Њега, не само што припрема венац правде у будућем животу, него и у овоме животу преиспуњава човека благодаћу Духа Светога, јер, како је речено: Бог Духа не даје на меру. Јер Отац љуби Сина, и све је дао њему у руку.

Тако је то, ваше богољубље! У стицању овога духа Божијег, дакле, и састоји се истинити циљ нашег хришћанског живота, док молитва, бдење, пост, милостиња и остале врлине ради Христа јесу само средства за задобијање Духа Божијег.

- Како то, стицање? – упитах ја баћушку Серафима. Ја то некако не поимам.

- Стицање је исто што и задобијање, - одговори ми он. Ви, на пример, разумете, шта значи стицање новаца? Исто тако постоји и стицање Духа Божијег. Та ви, ваше богољубље, поимате шта значи стицање у светском смислу? Циљ светског живота обичних људи јесте стицање, или нагомилавање новаца, а за господу, осим тога – добитак почаст, одличја и других награда за државне заслуге.

Стицање, пак, Духа Божијег јесте такође капитал, али благодатни и вечни. И он се, као и новчани, почасни и привремени капитал, стиче начинима који су врло слични међу собом. Бог Слово, Господ наш, Богочовек Исус Христос наш живот упоређује са трговином и дело живота нашег на земљи назива куповином када свима нама говори: Купите себи... док не дођем... користећи време, јер

су дани зли, тј. изнађите време за стицање небеских блага кроз земаљску робу. Земаљска роба су врлине ради Христа, које нам доносе благодат Свесветог Духа. У причи о мудрим и лудим девојкама, лудим је, кад им је понестало уља, речено: боље идите продајте и купите себи. Но, док су оне куповале, врата од брачне одаје су се већ затворила, те оне нису могле ући унутра. Неки говоре да недостатак уља код лудих девојака означава недостатак добрих дела у животу. Такво разумевање није правилно. Какав је то у њих био недостатак у добрим делима, када се оне називају девојкама, премда и лудим? Па, девственост је највиша врлина

будући једно равноанђелско стање. Оно може да послужи као замена за све остале врлине. Ја убоги мислим да је код њих заправо недостајало благодати Свесветог Духа Божијег. Чинећи врлине, те дјеве су по свом духовном неразумевану сматрале да је све дело хришћанско – једино врлине творити. Оне су чиниле врлине као дело Божије, међутим, њих се није тицало да ли су тиме задобиле и постигле

благодат Духа Божијег. Баш за такав начин живота, у коме се човек опире само на творење врлина, без неког пажљивог испитивања, да ли се њиме, и колико заправо, задобија благодат Духа Божијег – говори се у књигама отаца: има и други

један пут, који на почетку изгледа добар, али му је крај на дну ада. У својим писмима монасима Антоније Велики за такве дјеве говори: "Многи монаси и дјеве немају представу о разлици воља које дејствују у човеку, тј. да у нама дејствују три воље: прво – Божија, свесавршена и свеспасоносна; друго – сопствена, човечија, тј. премда и не пагубна, а оно и неспасоносна, и треће – ђаволска, потпуно пагубна." И баш та трећа, вражија воља и учи човека или да не твори никакве врлине или да их твори из сујете, или да добро твори ради добра, а не ради Христа. Друга, наша властита воља учи нас да све чинимо ради насладе своје похоте, или као што и ђаво учи

– ради добра као таквог, без обзира да ли се њиме задобија благодат. Прва, воља Божија и свеспасоносна се у томе једино и састоји да се добро твори искључиво ради задобијања Духа Светога као вечног блага, ни у чем неоскуднога, које се ничим потпуно и достојно не да оценити. Управо то задобијање Духа Светога назива се уљем које је недостајало лудим девојкама. Оне су назване лудим јер су заборавиле на неопходни плод врлина, на благодат Духа Светога, без које никоме нема нити може бити спасења. Јер: "Светим Духом се свака душа оживљава и узвишује чистотом, те свештенотајно сија Тројичним Јединством." Сам Дух Свети усељава се у душе наше. То усељавање Сведржитеља у наше душе, и сапребивање са нашим духом Његовог Тројичиног Јединства, дарује нам се једино кроз наш велики труд за стицање Духа Светога. Ово задобијање припрема у души и телу нашем престо Божијем светворачком пребивању с духом нашим, по непролазној речи Божијој: Уселићу се у њих, и живећу у њима, и бићу им Бог, и они ће бити мој народ. То је оно уље у светилницима мудрих девојака које је могло да светли и стално гори. Девојке са таквим горећим светилницима могле су дочекати Женика, који је дошао у поноћ, и ући са Њим у двор радости. А луде су истина, видевши своје угасле светилнике, пожуриле на трг да купе уље, али нису успеле да се врате на време, јер су врата већ била затворена. Трг – то је живот наш; затворена врата брачног двора, која су спречила приступ Женику – смрт човечија; мудре и луде девојке – душе хришћанске; желеј – не

дела, него благодат Свесветога Духа Божијег, која се кроз дела задобија унутра у бићу нашем, благодат, која претвара наше биће од овога у оно, тј. од трулежности у нетрулежност, од смрти душевне у живот духовни, од таме у светлост, од пећине суштаства нашег, где су привезане страсти као скотови и зверови, у храм Божанства, у пресветли двор вечне радости у Исусу Христу Господу нашем, Творцу и Избавитељу, и Вечном Женику душа наших. О, како је велико сажаљење Божије због наше беде, тј. због наше непажљивости према Његовом старању за нас, будући да сам говори: Ево стојим на вратима и куцам... Под вратима се разуме ток нашег живота који још није затворен нашом смрћу. О, како бих желео, ваше Богољубље, да ви будете кроз овај живот свагда у Духу Божијем! "Судићу по оном што затекнем", говори Господ. О, тешко, тешко нама, ако нас затекне оптерећене бригама и жалостима животним, јер, ко ће отрпети гнев Његов, и пред гневом Његовим ко ће се одржати! Ето зашто је речено: Бдите и молите се да не па-

днете у напаст, тј. да се не лишите Духа Божијега, будући да нам бдење и молитва доносе благодат Његову. Наравно, свака врлина ради Христа доноси благодат Духа Светога, ни више од свих то чини молитва, зато што је она као оруђе за задобијање благодати Духа тако рећи свагда у нашим рукама. Захтело се вама, рецимо, да идете у цркву, но или цркве нема, или је служба свршена; захтело се вама да дате просјаку, но или нема просјака, или немате шта дати; захтело се вама да сачувате девичанство, но немате снаге да то испуните или због свог састава или због сплеткашких напора ђаволских, којима ви не можете противстати услед немоћи човечије; захтело се вама и неку другу врлину ради Христа извршити, но, такође – или се нема снаге или је тешко увребати случај. А то се већ никако не односи на молитву: за њу се пружа могућност свагда и свакоме, и богатом, и сиромашном, и знаменитом, и простом, и силном, и слабом, и здравом и болесном, и праведном, и грешном. Колико је велика моћ молитве чак и грешног човека када се узноси

из све душе, цените по следећем примеру из светог предања: једној очајној мајци умре син јединац. Њу на путу сретне жена блудница, упрља-на још свежим грехом. Трону-та очајном жалошћу мајке, она завапи Госпо-ду: "Не ради мене окајане грешнице, но ради суза мајке ожалошћене за сином својим и тврдо верујуће у Твоје мило-срђе и свемогу-ћство, Христе Боже, Господе, васкрсни сина њеног!"... И, Господ га је васкрсао. Тако је велика сила молитве, ваше богољубље. Молитва више од свега доноси Духа Божијега, а њу је лакше испуњавати од свега. Благо нама ако нас Господ затекне на (молитвен-ом) бдењу, испуње-не дарови-ма његовог Духа Светог! Тада се ми можемо смело надати да ћемо бити узнесени на облацима у сретање Господу у ваздуху, када Он дође са славом и силом многим да суди живима и мртвима, и да свакоме да према делима његовим.

Гле, ваше богољубље, ви сматрате за велику срећу раз-говарати са убогим Серафи-мом, будући уверени да ни он није лишен благодати Госпо-дње. А шта да кажем о самом Господу, преизобилном Изво-ру сваке благодати, и небесне и земне! А међутим, кроз моли-тву ми се удостојавамо разго-варати са Њим самим, Свемла-гим и Животворним Богом и Спаситељем нашим. Међутим, треба се молити само до тре-

нутка докле Бог Дух Свети не сиђе на нас у Њему знаној мери Своје небесне благодати. А када Он благоволи да нас посети, тада треба престати с молитвом. Јер, зашто се Њему тада молити: "Дођи и усели се у нас и очисти нас од сваке нечистоте и спаси, Благо, душе наше", кад је Он већ дошао да спасе нас који се надамо на Ње-га и призивамо Његово име у истини, тј. са намером, да га са смиреношћу и љубављу су-сретнемо уну-

тра, у одајама душа наших које су гладне и жедне Његовог до-ласка? Ја ћу то вашем богољубљу објаснити приме-ром. Рецимо, ви ме позовете себи у госте, и ја по позиву вашем дођем к вама и хоћу да поразго-варам са вама. Ме-ђутим, ви продужа-вате да ме позивате: Милости просим, изволите к мени! Ја бих по невољи мо-рао рећи: Шта је то са њим, да није са ума сишао? Ја му дошао, а он продужује да ме позива! Тако је и са Господом Богом Духом Светим. Зато је и речено: По-чините и схватите да сам ја Бог; узнећу се међу народима, узнећу се на земљи, тј. јавићу се и јављаћу се свакоме ко верује у Мене и ко Ме призива, и разговараћу са њим као што сам некада разго-варао са Адамом у рају, и са

Авраамом и Јаковом и другим слугама Својим, са Мојсијем, Јовом и њима сличним. Многи тумаче, да се тај починак односи само на светске послове, тј. да при молитвеном разговору са Богом треба починути од светских послова. Но, ја ћу вам по Богу рећи: при молитви јесте нужно починути од њих, али је исто тако потребно и од молитве починути у часу када због свемоћне силе вере и молитве саизволи Господ Бог Дух Свети да нас посети и да дође к нама у пуности неисказане благодати Своје. Немирна је душа и у немиру се налази када врши молитву, али при наиласку Духа Светога треба да буде у потпуној тишини (безмолвију), и да јасно и разумно слуша све речи живота вечнога које Он тада

жели да објави. Уз то се још треба би-ти у пот-пуном тр-езвоумљу и душе и духа и у целому-дреној чистоти тела. Та-ко је било код горе Хорива, када је

Израиљцима било речено де се за три дана не дотичу жена до појаве Бога на Синају. Јер, Бог наш је "огањ који сажиже сваку нечистоту", те нико са оскврњеним телом и духом не може ступити у општење са Њим.

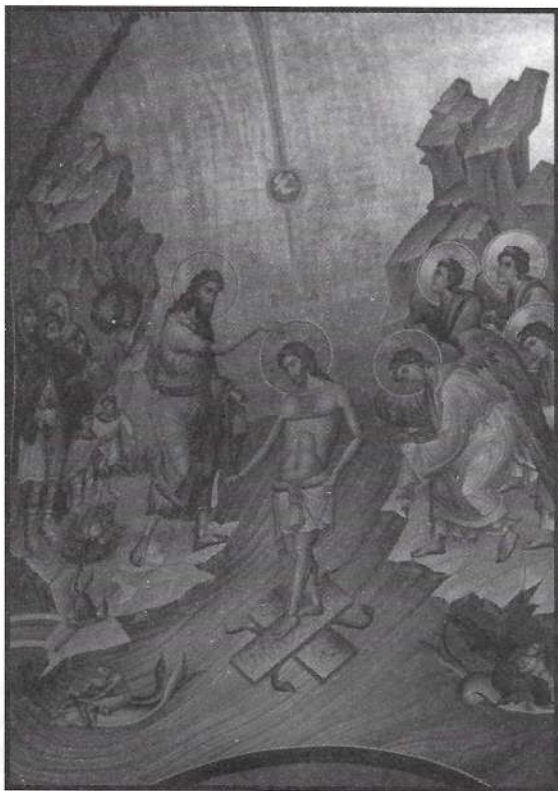
Одломак из књиџе "Свети Саровски сѣнарац Серафим"

Крштење и васпитање

Крстијити се значи стићи право учешћа на евхаристијском сабрању!

Св. Тајна Крштења јесте прва света тајна у Цркви. Установио ју је сам Господ Исус Христос, својим крштењем пред своју велику божанску проповијед, а после васкрсења наредио је и својим ученицима и рекао: “Идите и научите све народе крстећи их у Име Оца и Сина и Светога Духа, учећи их да држе све што Сам вам заповиједио. И ево Ја сам са вама у све дане до свршетка вијека. Амин” (Мт. 28, 19-20). Света Тајна крштења је улазак у Цркву као Царство Божије - њоме почиње хришћански живот њоме почиње хришћанско васпитање. Крштење је граница која раздваја чланове Тијела Христовог од осталих људи, који се налазе ван тог Тијела, оно је духовно рађање, и то не у тјелесном, већ у духовном смислу. Сам Господ о крштењу каже: “Ако се ко не роди водом и духом, не може ући у Царство Божије” (Јн. 3, 5). Крштењем се човјек облачи у Христа, по ријечима апостола Павла које се поју док крштани обилази око крстионице: “Ви који се у Христа крстите у Христа обукосте се” (Гал. 3, 27). Управо ово представља сапогребљење и саваскрсење Христу, што нам говори одјелак апостола који се чита на самој Светој Тајни. Дакле учење новокрштенога у смрти и васкрсењу Христовом, умирање гријеху да би се уништило тијело грјеховно, а васкрсење јесте улазак у нови живот, “као што Исус устаде

из мртвих славом Очевом, да бисмо и ми тако ходили у новом животу” (Рим. 6, 4), зато се улазак новокрштенога у Цркву повезује са малим входом у Евхаристију. Овим се крштењу даје прави смисао, јер крстити се управо значи стећи право учешћа на евхаристијском сабрању.

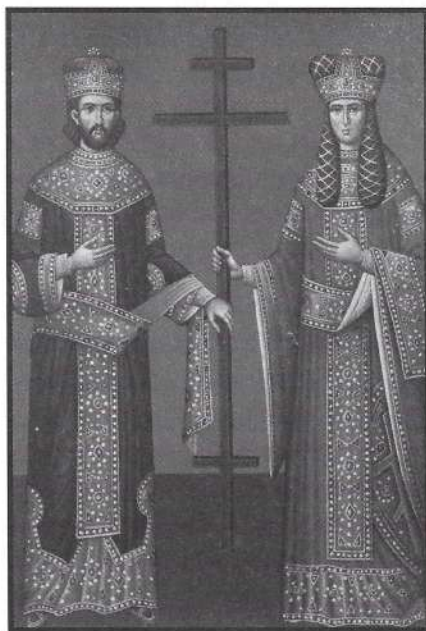
Праслика новозавјетног крштења било је Јованово крштење, “покајања за опроштење гријехова” (Мк. 1, 4) које је он вршио на водама Јордана. Вода је један од најстаријих вјерских симбола. У Библији вода симболизује живот, Божју благодат, човјекову духовну и моралну чистоту. Код старих Јевреја постојао је обичај честог умивања које, међутим, као и жртвена крв није могла да спере првородни гријех и да ослободи човјека од власти

ђавола. Јованово крштење је било слично овим ритуалним умивањима, а по смислу је представљало припрему за сусретање Христа: “Припремите пут Господњи, поравните стазе Његове” (Мк. 1,3). Христос није дошао код Јована да се крсти како би се омио, пошто је био безгрешан и чист, него како би својим погружењем у Јордану осветио воде ријека, како би им дао Своју Енергију и Силу и учинио их животворним и живоносним.

Христову заповијест: “Да иду и да науче све”, преко апостола примили су епископи и свештеници

који су једино крштење могли и извршити, но међутим постоји изузетак, да над дјететом којем пријети опасност да умре, а да не би умрло некрштено, крштење може извршити бабица или неко од крштених изговарајући формулу: “Крштава се слуга Божији (име) у Име Оца и Сина и Светога Духа, свагда сад и увјек и у вјекове вјекова. Амин” и поливајући дијете трипут. Ако пак дијете преживи, крштење се не понавља, већ епископ или свештеник само читају све молитве и дијете помазују уљем. У књизи крштених се у том случају уписује у примједби ко је извршио крштење и кад су прочитане молитве и дијете помазано уљем. Христова заповијест такође у себи садржи основне елементе чина Свете Тајне: Претходно поучавање

(оглашење, катихезу) без кога вјера не може бити свјесна, погружење у воду (ваптозмос) у суштини значи погружење и формулу “У Име Оца и Сина и Светога Духа”. У раној Цркви крштење се вршило погружењем у воду (Д.ап. 8, 38). “Сиђоше оба у воду”, при чему се у најранијој епохи крштавало у води живој (дидахи) тј. у текућој, ријечној води, а не стајаћој, језерској води. Међутим, веома рано су при храмовима почеле да се граде ваптистеријуми са специјалним базеном у који су погружавани крштавани. Пракса поливања и кропљења је новијег датума. У осталом, у старој Цркви дозвољавало се крштење обливањем у посебним околностима, нпр. у случају болести крштаваног. У Духовном лугу је описано крштење човјека не водом, већ пијеском.

У Константиновој епохи (4. вијек) било је уобичајено да се претежно крштавају одрасли, с обзиром на то да се велики значај давао свјесном примању Тајне. Тако су неки знајући да се крштењем опраштају гријеси, крштење одлагали до последњих тренутака живота. Сам император Константин се крстио пред смрт. Исто тако и свети Григорије Богослов је

био син епископа, а крстио се кад је одрастао, свети Василије Велики и Јован Златоусти су се крстили по завршетку студирања. Међутим, ни пракса крштавања дјеце није новијег датума – апостоли су крштавали читаве породице у којима је несумњиво морало бити и дјеце, нпр. крштење Корнолија капетана са цијелим домом његовим. Једно од главних принципијелних размислажења између православних и баптиста представља питање о крштењу дјеце: баптисти категорички одбацују крштење дјеце јер је, како то они сматрају, насилан акт над њима. Треба у ствари да се упитамо да ли крштење дјетета представља насиље над његовом слободном вољом? Ако се слободна воља посматра као могућност и право избора, овдје се одиграва избор између духовног живота и смрти. У овом случају родитељи нису страна лица, већ људи који су са дјететом сједињени љубављу и који су за њега одговорни. Породични живот и васпитање дјетета је изузетно сложен процес. У породици се остварују разгранати односи између супружника и дјеце, али главна идеја хришћанске породице јесте Савез у Христу – као што говори апостол Павле „домаћа Црква”. Један од важних разлога за крштење дјеце у најранијем узрасту јесте независност дужине људског живота. Апостол Паве говорио је о томе да је дан спасења данас, а сутрашњи дан је за нас неизвјестан. Смрт не долази само по људе у дубокој старости, по оне које стоје на ивици гроба, већ убија и дјецу, као што срп земљорадника заједно са пожутјелом травом сијече и цвијеће које још није дало пуполке. „Смрт отрже дјецу из мајчиних руку”, што јасно говори да ми не владамо временом, већ оно нама.

Будућност је непозната и за човјека непрозирна као мрачна провалија. Смрт је раздвајање душе до тијела. Послије смрти није могуће крштење дјеце. Душа иде у вјечност са печатом првородног гријеха, не као вољни учесник у злочину, већ као потенцијалани носилац зла, одлази непрепорођена Благославају, не добивши крштење водом и Духом, без Којег, по ријечима Спаситеља, „нико не може да добије Царство Небеско”. Дијете треба што је раније могуће увести у поље дејства Благодати. До крштења Благодат Божја дјелује извана, послје крштења она обитава у човјековом срцу. О томо да дијете треба васпитавати од самог рођења, знали су још древни мудраци. Једном мајка донесе дијете код Сократа с молобом да га научи како да га васпитава. Сократ упита: „Колико дијете има година”? Она рече: „Двије”. Сократ рече: „Касно је, сада га треба преваспитавати”. Приликом крштења дјетета ми тажимо да га Благодат, дјелујући у њему од најранијег узраста, невидљиво васпитава и учи.

У старој цркви крштење се није вршило свакодневно, по потреби оних који желе да се крсте, а како се и данас практикује, већ само за веће празнике а нарочито за Пасху. Крштењу су претходили дуги мјесеци (понекад и године) оглашења (катихумената), када су они који се припремају за крштење долазили у храм у слушали бесједе епископа или свештеника, коју су им разоткривали смисао хришћанског живота. Оглашени тј. они коју су се спремали за крштење, чинили су нарочиту скупину у старој Цркви, њима је било дозвољено да учествују на

богослужењима, док су за време Литургије послје читања Јеванђеља и проповиједи морали изаћи (Оглашени, изидите!), с обзиром на то да су у Св. Тајни Евхаристије могли учествовати само вјерујући који су се причешћивали Христовим Тијелом и Крвљу. Предкрштенске катихезе завршавале су се Страдалне седмице. И тако су за новокрштене слѣдовали Живот у Христу и послјекрштенска катихеза, гдје су они стицали дубље знање и улазили у мистику хришћанског богословља, али не само богословља, као што је то била схоластика, дакле „знања над свим“, већ у живот, живот у Христу. Света тајна крштења врши се једном у животу, што нам казује да је то Света Тајна, која спада у ред непоновљивих тајни. Крштењем човјек задобија

ослобођење од провородног гријеха и опроштај свих својих гријехова. Међутим, то је оно што представља само прву степену узлажења душе ка Богу, и ако за њим тј. Крштењем, не дође до обнављања читавог живота, до духовног препорда, до одлучног одрицања од поступака „старог човјека“, оно неће уродити плодом. Благодат Божја која се добија на крштењу као залог, као сјеме, рашће у човјеку и на различите се начине показиваати током цијелог његовог живота, ако он тежи Христу, живи у Цркви и испуњава заповијести.

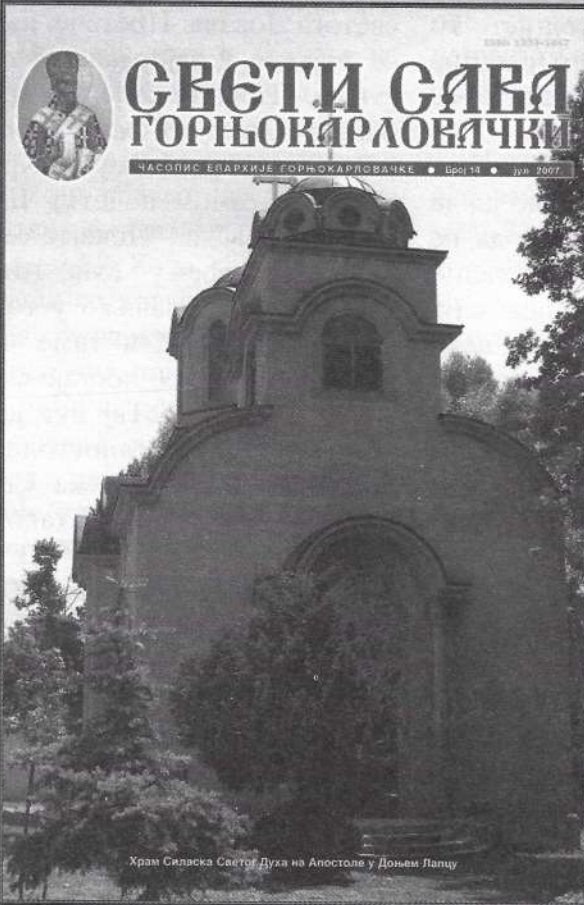
Ако је крштење пак било само формалност, „дуг традицији или моди“, и човјек наставља да живи као незнабожац, или невјерник, он се лишава свих погледа Свете Тајне,

одваја се од Христа и испштава се из Цркве.

Крштење јесте васпитање у Христу, које човјека образује и васпитава, како прије крштења, тако и послје крштења, стога се то васпитање назива предкрштенска катихеза, а послје крштења мистагошка или послјекрштенска катихеза, која новокрштене васпитава и образује у Христу, у свој својој свјетлости, сјају и дубини.

Дакле васпитање јесте крштење, а крштење јесте васпитање, јер се једно кроз друго прожимају и једно другом следују. Господе образуј нас и васпитај нас јер се „у Тебе крстисмо и у Тебе се обукосмо. Амин.“

Јеромонах Наум

**ПРИЛОЖНИЦИ ЧАСОПИСА
СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ**

Горан Појовић - лекар из Канаде

1.000 \$

*Ваше прилоге можете
уплаћивати на рачун:*

**ЕПАРХИЈСКИ УПРАВНИ ОДБОР
ЕПАРХИЈЕ ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ - КАРЛОВАЦ**

са знаком - прилог за часопис

Кунски жиро-рачун: 2484008-1500147900

Девизни жиро-рачун: HR95 24840082 1000 9791 5

- SWIFT RZBHHR2X -

Raiffeisen Bank Austria d.d.

*Свим приложницима часописа најјошће
се захваљујемо, молећи се свемилосрдном
Господу, Створитељу нашем,
да на њих излије изобиље свога
милосрђа и љубави.*

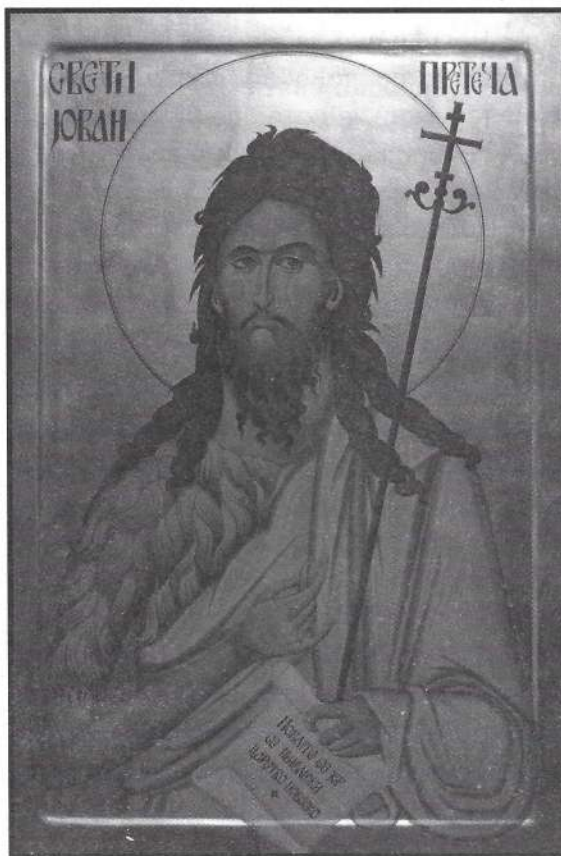
Храм Силаска Светог Духа на Апостоле у Доњем Лапцу

Значај Свете Тајне покајања

Покојање је њовраћање од нејприродног начина живота ка јприродном и од ђавола ка Богу

Обраћање или повраћање Богу кроз тајну покајања и исповести, једини је пут за све оне који су се кроз грех удаљили од Бога. Јер грех, сваки грех, има ту силу и моћ да нас одвоји од Бога, од неба од вечног живота, и да нас рине у пакао, у вечну смрт. "Плата за грех је смрт" (Рим 6,23) опомиње св. апостол Павле. Тиме се грех показује као највиши, чак једини противник и непријатељ нашег спасења. Нас нико и ништа не може одвојити од Бога и лишити нас спасења сем греха. "Ко ће нас раставити од љубави Божије? Невоља ли или туга? или гођење? или глад? или голотиња? или страх? или мач?" пита св. Павле, па додаје: "Јер знам јамачно, да ни смрт, ни живот, ни анђели, ни поглаварства, ни силе, ни садашње, ни будуће. Ни висина, ни дубина, ни друга каква твар може нас раздвојити од љубави Божије, која је у Христу Исусу Господу нашем" (Рим 8,35.38-39).

А грех? шта је управо грех? Грех је када неко мисли, говори или дела нешто што је противно закону Божијем, вољи Божјој (која је изражена и показана у Светом Писму и учењу Цркве); или пак када не мисли, не говори и не дела оно што нам Бог заповеда да чинимо. Грех је дакле, не само преступање заповести Божијих, него и не испуњавање, не вршење истих. Грех је не само чињење зла, него и не чињење добра. "Уклањај се од зла, и чини добро" (Пс. 36,27) савету-

је Старозаветни Пророк. А Новозаветни Апостол исто то захтева, само другим речима: "Мрзећи на зло, држите се добра" (Рим. 12,9).

Ако је тачно, а тачно је, да нема човека да живи а да не греша, као што се стално слуша у заупокојеним службама наше свете Цркве, иако нас само грех лишава спасења и одваја од Бога, да ли то значи да нема никога спасеног, да сви одлазе у вечну смрт? Да, тако би то било да човекољубиви Господ, знајући слабост људску и лукавство ђаволско, није оставио један врло ефикасан лек против греха, лек који уништава сваки грех учињен после светог Крштења, и који тако омогућује људима спасење и живот вечни. Тај лек, тај свелек у Православној Цркви јесте Света Тајна Покајања и исповести. У овој Светој Тајни

човек се чисти од свих оних грехова које је учинио после крштења те се она често назива и друго крштење. У њој свештеник Цркве Божије силом Духа Светога отпушта и разрешава грехове за које се хришћанин искрено каје и исповеда их.

У светлости до сада реченог јасно је да бити прави хришћанин, значи бити доживотни покајник, значи имати стално пред очима мноштво својих сагрешења, и непрекидно осећати покајничко расположење. На то је човек позван пре него што постане хришћанин.

"Покајте се" биле су прве речи светог Јована Претече када се појавио у зајорданској пустињи. "Покајте се јер се приближи Царство Божије" изговорила су Божанска уста Христова на самом почетку Његове проповеди. "Покајте се и верујте Еванђељу" (Мк. 1,15), често је Он понављао у току своје проповеди, и тиме показао пут како се постаје следбеник Христов. Тај пут је - покајање. Прва апостолска проповед после силаска Светога Духа, почела је такође речима: "Покајте се" (Д.А. 2,48). И Црква Христова, се од тих бурних времена апостолских и мученичких па до дана данашњег, и од данас до Страшног Суда, истицала се, истиче, и истицаће покајање као почетак човечијег спасења. Историја Цркве Божије на земљи, исписана животима и житијама светитеља, препуна

је потресних примера који потврђују наведену истину. Највећи светитељи Цркве, били су највећи покајници. Довољно је сетити се житија Марије Египћанке, преподобне Таисе и Пелагије, па блаженог Августина и преподобног Мојсија Мурина, па преко Светог Саве и Симеона Немање, па све до дана данашњег, па се уверити да је историја Цркве у ствари историја покајања и покајника.

Покајање је у ствари, буна човека против себе самога, каже Владика Николај. То је буна против старог човека, човека огрезлог у грехе и страсти и тиме удаљеног од Бога, јер сваки грех удаљује од Бога, па човек огрезао у гресима одлутао је у "даљину земље" где се лице Божије не види. Да би такав човек постао "нова твар" по апостолу Павлу, мора прво "доћи к себи" попут блудног сина, и покајати се.

Почетак тога је буђење из летаргичног сна греха, због чега свети Апостол и довикује успаваним у гресима: "устанити који спаваш, васкрсни из мртвих, и обасјаће те Христос" (Еф. 5,14) Када човек, пробудивши се, сагледа своје грехе, згади се на њих и омрзне их, то је почетак покајања. Тек тада ће моћи да осети у срцу право раскајање и да са смелошћу пред духовником исповеди своје грехе, да изврти душу своју пред њим и Господом својим, Који невидљиво присуствује и прима исповест, да покаже све ране душе своје, и да са надом на милост Божију завапи: "Господе, погледај, сва се душа моја огубала и нигде здрава места на њој! Опрости и помози!"

О Светој Тајни Покајања и исповедања грехова говорили

су и писали многи Свети Оци и учитељи Цркве Божије од самог њеног почетка, па све до данас. Но нико боље и јасније дефиниције покајања није дао од светог Јована Лествичника. Тако он, у својој књизи лествица, а у поуци (=степеници) петој пише: "Покајање је завет са Богом да ће се водити један нови живот. Покајање је купац смирености. Покајање је неопозиво одрицање од сваке жеље за телесним добрима. Покајање је кћер наде и прорицање безнадежности. Покајање је помирење с Господом путем вршења добрих дела супротним пређашњим гресима. Покајање је очишћење савести. Покајање је добровољно трпење свих мука... Покајање је јако изнуравање стомака и шибање душе силним осећањима". И на другом месту св. Отац продужава: "Покајање је повратак од неприродног (начина живота) ка природном, и од ђавола к Богу... Покајање је одвраћање од греха... Покајање је напуштање ранијих (грешних дела) и жалост због њих".

Истинско покајање и исповест грехова има велику моћ. Таквих примера препуне су све поуке Светог Златоуста. Но и пре њега и после њега многи су писали о моћи покајања. Тако, "ако се покају, сви који хоће, могу добити од Бога милост", вели свети Јустин мученик и философ. А по светом Теодору Студиту "у стању је исповест и огањ вечни да угаси". Док за светог Атанасија Великог "исповест је почетак спасења". Стога, сваком хришћанину, поучавајући очински саветује свети Атанасије Синаит говорећи: "Ако, дакле, нађеш човека духовног, искусног који може да те излечи, исповеди му се". Час смрти је најнеизвеснија ствар у

животу сваког човека. Стога свету Тајну Покајања и исповести не треба одлагати нити занемаривати, као што пише и свети Кипријан Картагински: "молим вас, предрага ми браћо, да сваки од вас исповеди свој грех, док се сагрешивши налази у (овом) животу; док може исповест његова да буде примљена; док је заглађивање (делима покајања) и опроштај који бива кроз свештеника благоугодан Господу". А за успех покајања, Бог ништа не тражи до срце скрушено и смирено. Бог од грешника "не тражи материјалне жртве у којима би богати били обилнији". Вели свети Василије Велики, "него драговољно и од срца истинску исповест, која је подједнако доступна свима који хоће". Па ипак, постоји нешто што саму исповест и покајање онтолошки чини немогућом и због чега иста остаје бесплодна. Тако, по страшним речима Јосифа Вријенија, које је написао: постоје четири ствари, од које ако барем једну човек има, нити се може покајати, нити његову молитву Бог прима. А то су: ако се горди, ако нема љубави, ако осуђује неког грешника и ако злопамти на некога".

Отуда је јасно да право покајање не може бити ствар тренутне загрејаности. Оно мора бити стално расположење душе, јер такав смисао и имају речи светог апостола Павла упућене Коринћанима: "Ако би само себе осуђивали, неби осуђени били" (1. Кор. 11,31). Тако су покајање схватили и свети Оци и подвижници који не виде краја покајању. Оно траје колико и живот човеков. Зато што "многу пута грешимо сваки дан" зато морамо увек осећати себе грешним и кајати се.

"Нема краја покајању" вели преподобни Марко Подвижник, "до саме смрти, и за мале и за велике. А свети Јован Лествичник, који је сагоревао у небочежњивим подвизима, саветује: "Ми нећемо бити окривљени, браћо, зато што нисмо чинили чуда, што нисмо благовестили, што нисмо достигли виђења, него зато што се нисмо кајали и плакали за грехе наше".

О сталној потреби покајања говори чувени руски подвижник, епископ Игњатије Брјанчанинов, следеће: "Браћо, да би се поверовало у Господа нашега Исуса Христа - потребно је покајање; пребивати у тој спасоносној вери - потребно је покајање; успевати у њој - потребно је покајање".

Но право, истинско покајање, може човек осетити и доживети једино у Цркви Христовој, која има сва средства да га на њега покрене и да га у њега укрепи. Кроз свету Тајну Покајања Црква води верне из благодати у благодат, док сви не достигну у човека савршену, у меру раста висине Христове (Еф. 4,13).

Свету Тајну Покајања, као Тајну Цркве, установио је сам Господ Исус Христос, када се после свог славног Васкрсења јавио ученицима кроз затворена врата, дунуо је на њих и рекао: "Примите Дух Свети. Којима опростите грехе опростиће им се, а којима задржите, задржаће се". (Јн. 20,22 - 23). Ова власт опраштања и нео-

праштања грехова људима, која је од Господа Христа предата светим Апостолима, преносила се даље, заједно са Светим Духом, на апостолске наследнике - епископе и свештенике - у светој Тајни Свештенства до дана данашњег и преносиће се до свршетка века. Тако је свемудри Господ уредио, да и поред опште греховности свих људи, спасење ипак буде приступачно и остварљиво за све посредством свете Тајне Покајања.

Иако је покајање и исповест као света Тајна установљена од Господа Христа, ипак, оно је било познато и у Старом Завету, показује Цар Давид, који је после двоструког греха - прелубе и убиства - и изобли-

је речено, покајање као Тајна, предата је од Господа Цркви Његовој као благодатно средство и сила неопходна за спасење људи. Чиме су се, пак, требали Апостоли, а касније и његови наследници, руководити приликом "дрешења и везања" опраштања или неопраштања грехова, из наведених речи Спаситељевих се конкретно не види. Но то, што овде није јасно речено, Апостоли су знали из Христове науке коју су слушали док је Он још са њима био. Наиме, када је Христос захтевао од нас да опраштамо личне грехе један другоме, између осталог рекао је: "И ако (брат) сагреши седам пута на дан, и седам пута на дан дође теби и рече: кајем се! опрости му" (Лк. 17,14). Из

овог јасно следи, да ако се кајање тражи као услов да би ми један другоме опраштали личне грехе и увреде да се исти услов (кајање) тражи и пред Богом, да би од Бога а преко свог духовника добили оп-

чавања од стране пророка Натана, искрено се покајао и у знак тога испевао изврсни 50-и псалм, који се због тога и зове "покајнички псалм" и чита се врло често у црквеним богослужењима, како би верне увек и изнова побуђивао на покајање. Поред овог, опште познатог примера, постоје и многи други. Јер сваки пророк, између осталог, увек је позивао и опомињао народ на покајање, као услов за добијање милости од Бога и избављење од видљивих непријатеља. Но у правом смислу речи, као што

роштај наших грехова. А да ће Господ примити сваког искреног покајника најбоље сведоче Спаситељеве речи: "На небу бива већа радост за једног грешника који се каје, него за деведесет и девет праведника којима не треба покајање" (Мк. 15,7). То потврђује и дирљива прича о изгубљеној "стотој" овци, или о изгубљеном и нађеном динару. Да би пак то покајање било спасоносно, и да би кроз њега добили од Бога опроштај грехова, оно мора бити искрено и потпуно спојено са признањем

- исповедањем - својих грехова пред свештеником који у име Оца небескога, затим, дреши или веже. Ово друго тј. исповест грехова, поред искреног унутрашњег кајања, неопходно је, јер свештеник, као духовни лекар, не само да не може раздрешити непознате (=не-исповеђене) грехове, него не може дати одговарајући лек за исцељење душевних рана које су нам греси нанели, будући да "нико" не зна шта је у човеку осим духа човечијега" (1 Кор. 2,11).

Отуда моменат Тајне Исповести и покајања несумњиво је најдирљивији моменат у животу сваког хришћанина. Покајник овде пред духовником излаже сву своју душу као на длану. Јер, пре свега, грешник се овде показује сасвим супротно него у обичном животу, у свету. Ако се увек и свуда људи

труде, каже архимандрит Киријан Керн, да покажу себе са боље стране и брижљиво се труде да сакрију своје недостатке, само да неби други о њима помислили рђавије

него што су у самој ствари, на исповести грешник открива све своје негативне стране трудећи се да покаже себе са стране унижавајуће. То је први услов за правилну и душекорисну исповест.

Тајна исповести је најдрагоценији дар Цркве деци сво-

јој, јер је то најнеопходнија потреба у животу сваког православног хришћанина. Без ње је немогуће остварити наше спасење и достићи у царство небеско јер ван ње нема и не постоји други начин да се човек ослободи личних грехова почињених после свете Тајне Крштења. (А док је год човек испуњен гресима и страстима немогуће му је да оствари јединство са свеправедним Богом и да се назове Његовим сином. Јер "грех толику нечистоту уноси (у душу)" вели свети Јован

Златоусти, "да је не могу очистити на хиљаде извора, већ само сузе и исповест". Кроз свету тајну исповести грешник добија оздрављење душе, а врло често и тела, мирноћу савести а врло често она спасава очајнике од телесне и духовне смрти.

Кратка упутства за Свету Тајну Покајања или Исповести

-Пре саме исповести треба се потрудити да се сетимо свих својих грехова, испитавши пажљиво свој прошли живот од најранијег детињства.

-Исповедај грехе своје отворено, подробно, без стида и самооправдања, знајући да их говориш не човеку, но Самоме Богу.

-Не мешај у исповест друга лица, не жали се ни на кога, и не старај се да правдаш себе за учињене грехе.

-Без питања духовног оца (=свештеника), не говори оно у чему ниси грешан, или што ниси радио, да не би био сличан Еванђелском фарисеју.

-Треба се исповедати са тугом и скупљеним срцем због грехова којима смо увредили и ражалостили Бога.

-Исповедај грехе своје с вером у Исуса Христа и с надом на његово милосрђе. Јер само ако верујемо у Исуса Христа и надамо се на Њега, ми можемо добити опроштај грехова својих. "Ако исповедамо грехе наше, он ће нам, као веран и праведан, опростити грехе наше и очистити нас од сваке неправде" (1 Јн. 1, 9).

Православље у Ријеци

(наставак IV)*

5. Промене које је уне- ло француско царство и њихове последице

Јула 1789. године започела је Француска револуција, догађај који ће неповратно променити Европу у сваком погледу. Следеће године у фебруару 1790. умире Јосиф II, старији брат француске краљице Антоанете (која ће бити с мужем и децом гилотинирана 21. јануара 1793), а на место Јосипа II долази цар Леополд.

Но, и он влада само до марта 1792. год., када га је након изненадне смрти, наследио син Фрањо II (од 1806. носи титулу Фрањо I), који ће владати све до 1835. године.

Сви су ови догађаји имали велики значај за европске народе, укључујући ту и народе Хабсбуршке монархије, те и за Србе који су живели како у тој земљи, тако и за Србе у самој Ријеци.

Фрањо II није само наслиједио од оца престо, већ и рат који је започео са револуционарном Француском. Наиме 20. априла 1792. године почиње рат Прве коалиције, када Француска објављује рат Аустрији и Пруској, а фебруара наредне године Француска објављује рат Британији и Холандији, а 7. марта и Шпанији.

У Француској се доносе закони, чије се важење протеже и на земље које Француска осваја. Најдалеко-

сежнији међу њима су закон о одвајању цркве од државе, донесен 18. септембра 1794., којим држава престаје да финансира цркву, те затим, закон о увођењу у циркулацију папирнатог новца. Ти су закони почели деловати на северном Јадрану и у Ријеци 1797. године, након пада Венеције, али су се ефекти осетили тек 1805. године, када је након Мира у Братислави, Аустрија морала да преда Француској Венецију, Далмацију и Истру, које су тада припојене Италијанској краљевини.

Ситуација утиче на то да се у Ријеку досељава значајан број странаца, нарочито припадника православне вере и Јевреја, због чега расте број становника Ријеке, који тих година досеже око 6.400. Већина њих је привучена могу-

ћношћу зараде коју пружа потреба за снабдевањем аустријске или пак француске војске. Из Ријеке се највећи промет одвија у смеру Дубровачке републике, све до њезиног пада 1797. године, а односи се на испоруке жита.

Тиме се на велико бави твртка Simone Adamich & Figlio, али снабдевање Далмације иде и преко ријечких трговаца - Теодора (Тодора) и Алексија Вуковића, Игнатија и Ђорђа Рајновића, Јована Вуковића, Петра и Јована Остојића.

Уласком Русије у Другу коалицију (29. децембра 1797. г.), те заузимање Малте од стране Британаца 1800-те године, околности су које ће српским трговцима из Ријеке и Трста дати значајну предност пред свима осталима, због знања језика Далмације, односно српскохрватског, те због породичних и других веза са Русијом.

Уз велике напоре на транспорту жита, дувана, те ракије из Мађарске, преко Ријеке, ка Далмацији, постижу се велике зараде, а новац се најчешће инвестира у купњу некретнина, било кућа или можда винограда.

На најстаријем попису власника кућа у Ријеци из 1800-те године, налази се велик број ријечких Срба - њих 14.. Неки од њих имају у свом власништву по 2 или 3. куће.

О односу српских трговаца према цркви и вери из тог раздобља немамо непосредних података, обзиром да се ради о ратним приликама. Међутим, као посредан може нам служити податак о финансијском стању кога су направиле француске власти 1806. године. Поред осталих, овај податак показује да није била раскинута веза између цркве као институције вере и њених општинара као верника. На попису касе православне општине забележена је висока сума од 3.000 форинти, коју су углавном дали браћа Теодор и Алексије Вуковић - 1.000 форинти, док су малобројни други православни трговци заокружили суму од 2.000 форинти.

Француски попис је забележио такође да су Срби Ријеке сакупили суму од 7.285 форинти за изградњу школске зграде, највећи део те масе потицао је од легата Теодора Рајовића, који је умро 1798. године.

Но, попис имовине служио је француским властима како би наметнуле контрибуцију, односно ратни данак, па су Православна општина и најбогатији српски трговци били дужни да плате велике своте новца.

Највише су били дужни да плате браћа Вуковићи - укупно 3.300 форинти, затим Рајовићи са 2.600, Остојић Јован 910 франака, а најмање Рајновић Игнатије.

Наметнута контрибуција створила је антифранцуско расположење међу ријечким Србима, а потреба за већом зарадом нагнала их је да се почну бавити кријумчарењем робе, а затим малверзацијама с властима над бродовима аустријске флоте након прогла-

шења континенталне блокаде за енглеске бродове 1806. године. И у једном и у другом послу, српски трговци сарађују са тршћанским Србима, те са поморцима Боке Которске.

Зграда православне цркве у Ријеци постаје тада права „Српска канцеларија“, преко које француске власти службено комуницирају са православним трговцима, тим пре што су сами прогласили цркву одвојеном од државе, па се тако данас у архиву православне цркве у Ријеци налазе бројни неистражени документи за историју Срба у време Илирских провинција у Ријеци.

Обзиром на ратно и квазиратно стање, свештенство православне цркве је највише радило на сахранама православних војника. Како се у самој Ријеци, па ни ближеј околици није ратовало, војници православне вере су сахрањивани, те уписивани у матичну књигу умрлих, из војне болнице која је била смештена у самој Ријеци. Највише војника је умрло 1796/87. године када се ратовало у северној Италији, те 1800-те године.

Године 1813, 26-ог августа, престаје француска управа у Ријеци. Године 1815. је уведен Опћи грађански законик, према којем су изједначени сви грађани без обзира на верску припадност. Вера је постала приватна ствар сваког појединца. Тиме су аутоматски престале прећутно важити привилегијална права која су до тада штитила Србе.

Опћи грађански законик није одмах произвео поделу

Срба на вернике који религију практикују и оне који то не чине. То се догодило касније, али се тај расцеп данас може сагледати кроз врсту докумената у архиву ријечке православне цркве.

Из тих је докумената видљиво да су у целини Срби, као и сам град, па и Хабсбуршка држава у целини, осиромашили. То је стање потрајало све до 1822. године, када је укинута подређеност Ријеке Трсту.

У Ријеци тада још увек, од некадашњих 28. трговаца Срба на крупно, делује 25 трговаца, док су трговци на ситно пропали и остало их је само двоје.

Преостали крупни трговци успевају да сачувају своје куће као залог економског статуса, те шест највиднијих трговаца има десет кућа, док једну кућу има сама Православна општина. Она од преосталог новца организује новчану помоћ осиромашелим Србима, а на списку примаоца помоћи се налазе и некадашњи угледни трговци.

На списку од 26. априла 1830. године, рецимо, налазе се чланови православне општине који за стално примају помоћ из црквене касе. За њих су се алиментирала средства најчешће из тестаментна из раздобља друге аустријске управе (1823-1848), где су се обавезно налазиле ставке су ма намењених сиромашним Србима, те Православној општини у целини. Осим

новчаних прилога, тестаменти-
ма се поклањају ствари дома-
ћинства, те личне ствари.

6. Приложници према шес- таменима

Игнатије и Ђорђе Рајновић

Игнатија Рајновића најпре
налазимо као трговца у време
Илирских провинција, када са
Стеваном Рајовићем, Јо-
ваном Остојићем Лаза-
ром Илићем, те под
командом капетана Пе-
ровића, учествује у фик-
тивној купњи брика Ви-
тторија аустријске флоте.

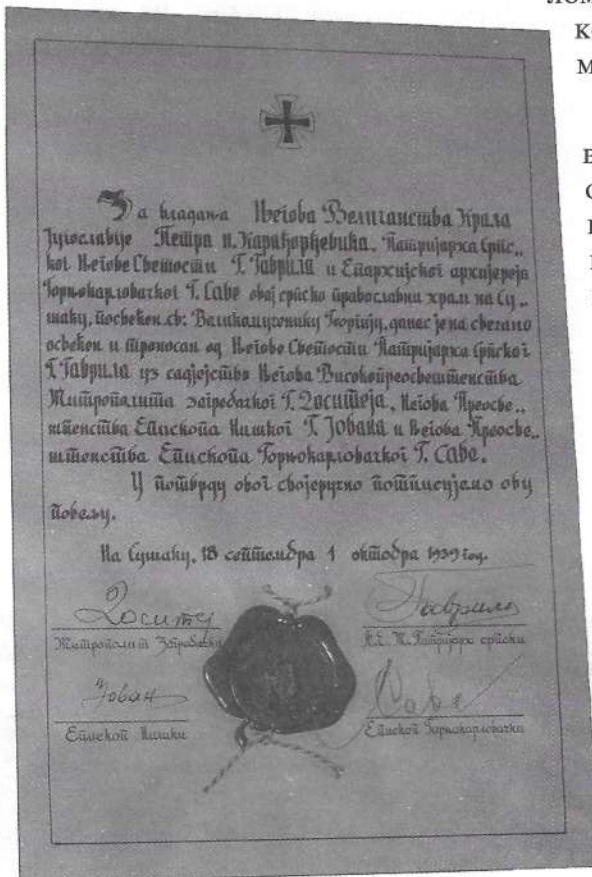
Игнатије Рајновић је
умро на Ријеци 19. тра-
вња 1816. године у кући
број 483. не оставивши
тестament. На темељу
списка цитираних особа -
наслиједника, може се за-
кључити да је Игнатије
Рајновић био без уже
обитељи, односно да се
није женио.

На молбу његовог
млађег брата Ђорђа Ра-
јновића, те сестрама које
су живе у Моравицама,
направљен је 19. октобра
попис и процена имови-
не. Према том инвентару,
Игнатије Рајновић је још био
богат и успјешан трговац. Ку-
ћа под бројем 483, била је
власништво Ђорђа Рајновића
па због тога није била предмет
процене.

Најзанимљивији део пописа
Игнатија Рајновића је навод
различите врсте новаца, а који
не само говоре о његовим ра-
згрантим пословима, већ и о
бројним државама које су се
смењивале или унутар којих је
Игнатије трговао. Набројани
су: француски златни франци,
талири - баварски, са љиља-

ном, са колонама, талири
францисканаца, пет франака,
те разног другог новца. Попис
обвезница, јавних и приватних,
такође потврђује активност,
јавну и тајену, Игнатија
Рајновића из тог доба.

Наиме, једна потврда од 1.
августа 1811. године, једна
обвезница ријечког магистра-
та од 20. октобра 1809 на 1.000
бечких талира, једна потврда

поручника Мамуле од 8. српња
1803. на суму од 30 бечких та-
лира, дуг поручника Копанића
од 13. јануара 1799. за један дуг
Гиованниа Стеинберга од 25.
августа 1798., један дуг Јосипа
Краљића (Гиусеппе Краглићх)
од 12. јануара 1798. на 1.000
франака који су позајмљени
војводи Маршалу Мармону, те
2.000 бечких талера који су
плаћени као контрибуција маја
1809., што све чини суму од
1.717 форинти, дакле сумњиви
дуг који највероватније неће
бити наплаћен. Наведени доку-
менти показују да је Игнатије

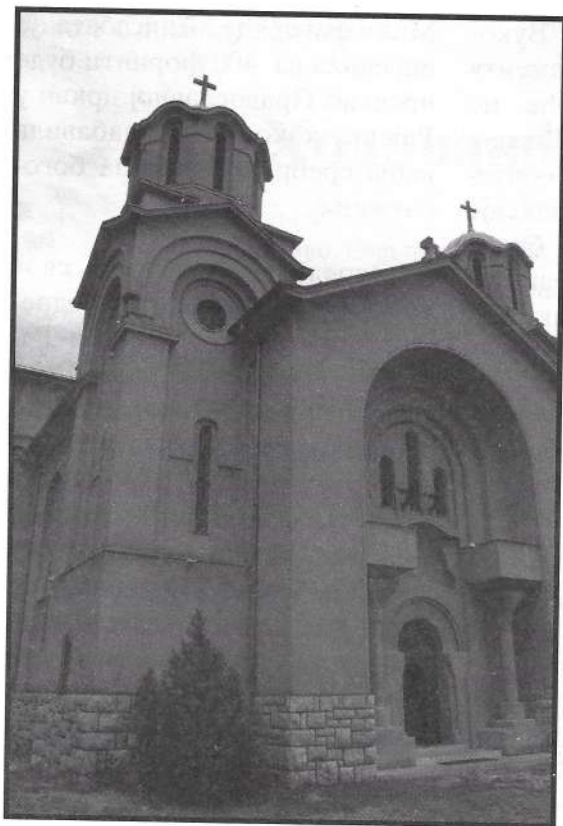
Рајновић био ангажован на
снабдевању аустријске војске,
када је она у ратовима са На-
полеоном ратовала у сјеверној
Италији (1798), на снабдевању
житом француске војске, када
се она налазила у Далмацији,
те фалсификованом купови-
ном брика Витторија за рачун
Навигационе Аустријаца, али
да је на тим пословима најбли-
же сарађивао с грчким тргов-
цем, касније и руским конзу-
лом Георгием Мелиссином с
којим је био у кумским веза-
ма.

Како је Игнатије Рајно-
вић умро без тестаменти, за
однос православних верни-
ка према православној црк-
ви у Ријеци, важан је теста-
менат Ђорђа Рајновића.

Он је свој тестамент сас-
тавио 1836. године, иако је
умро две године касније.
Према сопственој проце-
ни, Ђорђе Рајновић је по-
седавао имовину у укупној
суми од 9.500 форинти.

Трошкови, које је рез-
ервирао за евентуалну
болест и сахрану износи-
ли су 233 форинти, а кућу
и већи део имовине
завештао је породици
Атанасић, зато што је
бринула о њему, те што
ће бити извршитељ његових
тестаменталних одредби. За-
нимљиво је, што је и сам на-
гласио, да за извршење одред-
би тестаменти није именовао
ријечког пароха, нити било
кога од чланова ријечке пра-
вославне општине, нити неког
из Моравица, већ „странца“,
сењанина, Трифуна Благоје-
вића.

Њему је, наиме, Ђорђе
Рајновић оставио 1.200 форин-
ти, као захвалност за године
проведене у његовој кући, с
одредбом да се, након његове
смрти, из ове масе издвоји

интерес, та да се из тих новаца установи фонд за школовање дјеце из Моравица, најпре у „народним“ тј. основним школама, затим за школовање у средњим школама и на крају, у „латинској“ школи у Ријеци.

Одредио је, да ако се не нађе нити једно дијете у Моравицама које заслужује да се његово школовање финансира из његовог фонда, тада се фонд може употребити за школовање неког дјетета православне вјере из Ријеке, не би ли школовањем „к разуму“ дошло, након чега би се, дакле, након завршене школе, право протегло на наредног ученика - кандидата.

Овом је, наизглед, скромном одредбом, Ђорђе Рајновић утемељио фондацију која је трајала више од стотину година и захваљујући којој су бројна дјеца православне вјере стјецала дипломе на највишим школама Царства. Био је то и остао најсврсисходније инвестиран новац једног православног ријечног трговца који је остао без наслиједника.

Ђорђе Рајновић је за скрб о главници, те о провођењу његове жеље за избор кандидата, одредио администратора православне цркве у Ријеци тада пароха Јована Јоветића. Одредио је да овај мора инвестирати капитал на сигурно мјесто, те му је за бригу о томе одредио, као знак захвалности, 100 форинти годишње. Одредио је такође да се из исте главнице издвоји 5. форинти за свештеника, како би га поменуо, те целу његову породицу, током година на празницима приликом богослужења.

Исту своту оставио је ријечком администратору како би он посредовао моравичкој цркви суму од 5. форинти за помен имена Ђорђе Рајновића, те његове породице, а самој цркви у Моравицама је завештао 100 форинти.

Алексије

(Алекса) бл. Вуковић,

један од утемељитеља

Православне општинске цркве

Алексије Вуковић, млађи брат Саве Вуковића (1740-1810) и старији брат Теодора Вуковића (1745-1813), живио је у Ријеци од 1791. године.

Сва три брата, а особито Сава Вуковић, били су појединци, али и обитељ најзаслужнија за утемељење ријечке Православне општине и изградњу зграде православне цркве. Осим тога, били су веома богати и успјешни трговци који су између себе били везани не само обитељским, већ

и трговачким везама, а били су, уз то, културне мецене.

Сава Вуковић се из Ријеке преселио у Нови Сад у вријеме нама непознато, гдје је касније утемељио фонд за изградњу српске гимназије у том граду.

Године 1791. обитељи Вуковић је потврђено племство, а те исте године оба брата Теодор и Алексије постају житељима града Ријеке, што је само по себи било привилегија која се стицала.

Алексије Вуковић се вјенчао у Ријеци са Саром, кћерком Симеона Милодраговића из Задра 1787. године, а како нису имали деце може сматрати да су били брачни пар без деце.

Одредбе тестаментa Алексија Вуковића систематизирани су у петнаест тачака.

Према првој тачки, Алексије Вуковић је захтјевао да његова сахрана буде скромна, да буде обављена у православној цркви, али да на дан сахране, те на наредне три суботе да буде просјацима дата сума укупно од 100 форинти.

Петом тачком тестаментa Алексије Вуковић је православној цркви у Ријеци оставио годишњи приход од двестотини форинти.

Одредио је да се та сума скупља из најамнине куће број 390. Одредио је да наведена кућа не сме бити продана, задужена, или под оврхом, да из ње буде сваке године прикупљено 200 форинти, које ће бити на располагању пароху православне цркве, како би га овај помињао приликом сваког богослужења.

У закључку тестаментa је поновно истакнуто да су, након смрти супруге, за уни-

верзалне наслиједнике цјелокупне имовине наведена дјеца његова брата Теодора, Сава и Михајло Вуковић.

Сума одредби у тестаменту, одређује Алексија Вуковића као вјерника који, плашећи се заорава, инвестира у цркву као институцију за помен свог имена и тиме чувања успомене на њега. Тај се поступак може разумјети као чисто људски, будући да Алексије Вуковић није имао своје непосредне потомке.

„Оживљавање“ његове последње воље овим текстом, оправдава његову „инвестицију“.

Узму ли се у разматрање одредбе о универзалним наслиједницима након смрти супруге, онда се мора закључити да су Алексију Вуковићу били особито блиски синови прије њега умрлог брата Теодора, с којима је Алексије Вуковић био у непосредном контакту, будући су они живјели и школовали се у Ријеци.

Постави ли се питање што је остало од имовине Алексија Вуковића након смрти супруге Елисабете и што су наследили браћа Сава и Михајло, одговор се може наћи у тестаменту Елисабете Вуковић.

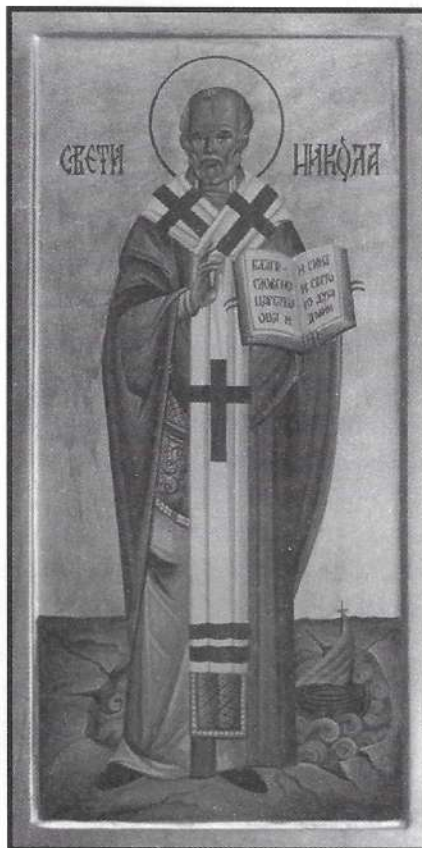
Елисабетиа (Елисаветија) (ош) Вуковић

Удовица Алексија Вуковића проживела је двадесет година након његове смрти. Свој је тестамент сачинила 30 травња 1844. године у свом стану на првом кату у кући број 452. коју је наслиједила од супруга.

Оно што се одмах запажа када се успореде тестаменти

Алексија и Елисабете Вуковић, то је да се у тестаменту Елисабете Вуковић уопће не помињу имена Саве и Михајла Вуковића, нити ико од обитељи Вуковић, иако је Алексије Вуковић синове свога брата Теодора Вуковића одредио за универзалне наслиједнике након смрти своје жене.

Намјесто њих Елисабета је својим тестаментом за наслиједнике одредила дјецу своје браће.

Према првом и другом чланку тестаamenta, Елисабета одређује да јој спровод буде скроман, те оставља једном педесет форинти православој цркви како би њезино име, за спас душе, било поменуто током четрдесет богослужења.

Према пропису, оставила је Великој колегијалној (католичкој) цркви двије форинте, пет форинти за школу, те 25 форинти ријечкој убожници.

Према њезиној одлуци, од дуга њезиног брата Атанасија

Милидраговића, Елисабета је одредила да 400 форинти буде предано Православној цркви у Ријеци, како би се набавила једна сребрна посуда за богослужење.

Одредбама члана 9. свог тестаamenta, Елисабета је одредила да свака од сестара Рајевић - Марија и Ружица Рајевић наслеђује по пола куће, по пола дворишта, по два дућана у подножју куће. Такође је успоставила забрану, коју је поновила из Донације, да Ружа Рајевић, удата Боројевић, не сме продати или на било који начин отуђити даровану јој некретнину, јер је она услов њезине егзистенције.

За извршитеља последње жеље Елисабета је прогласила ријечког трговца Алексу (Александра) Рашевића.

Овако сачињене одредбе тестаamenta Елисабете Вуковић, самом чињеницом последичног избацивања наследника по линији Вуковић, изазвале су сложен и судећи по обиљу докумената, важан правни спор који обилује бројним документима који се чувају у ријечком Државном архиву.

*Ljubinka
Toševa Karpowicz*

**Део овог текста који се односи на деловање српских трговаца у време Илирских провинција је објављен под насловом : Јагран и Средоземље у доба Француза, у књизи Доба модернизације, Ријека, 2006. стр. 185-195, док ће текст о тестаментима бити објављен у једној од наредних свезака Архиефакија.*

Ходочашће Светом Сави

Светитељу Саво, Оче нашег духа,
Путниче небески, Цвијете Откровења!
У минулом вијеку ужаса и страве
Стајали смо дуго без Иконе Твоје;
Под стијеном без неба, у зори без пијетла,
Крај гроба без крста, с наћвама без хљеба
С путиром без вина, с руком без три прста.

Лутали смо Оче, Књигу изгубили;
Лађу потопили током прошлог вијека.
Срца су нам пуна јада, бола, блата;
Уста ружних ријечи, и грло лелека!
Прљали смо златом Твоје Огледало,
За Лукавим Магом скренули са Пута;
Под лименом звијездом и његовом славом
Зобали жив угљен, камен тукли главом.
Борили се љуто, ко ће брата прије,
Гурнути под тешки Точак историје.

Лажном Хирону повјерили ране;
Из његове чаше пили отров пизме.
Наше Свете лавре псовком порушили,
Преселили душу, у његове чизме!
Сипали смо шкуде у Црвену кесу;
Распродали име, и Николу Теслу.

Праћени лавезом паса и полтрона
Пошли пријеким правцем ка врху Сиона;
У топовска зрна претопили Звона,
С Неба Хиландарског рушили славује;
Дизали до трона јејине и вране,
У црвене вијенце уплетали гује;
Мамурни, и глуви, крали Богу дане.

Разбили смо главом ђуп Небеског пића,
Пун меда и млијека, љубави, разума;
Прели црну вуну, и дерали јарца
С ове стране свијета, с оне стране ума.

Свети Учитељу, Крсна славо вида!
Скини с грешних раба злато и вериге.
Праштај, и помагај жедницима знања;
Наведи нам разум на странице Књиге.
Што чувају Свето слово покајања.
Спаси! Скини смолу с крила наших птица,
Да донесу сјеме трава видалица,

Па клони свјетлом Твога благог лица
Трње наших ријечи, отров наших срца.

Обриши нам с душе лажи и бламаже;
Плод мртваг стабла, воће с труле гране,
Лисичине, ланце, кавезе и страже,
Лик Лукавог Мага и фатаморгане!

Капљом јаковине мајком светих вода
Опери нам очи мржњом замућене
Да син препозна рођеног оца,
Отац Отадзбину и Крст свог рода.
Да не трајемо стијеном притиснути
У пећини мрачној бројећи перпере
И ледене капље са сига и зида,
Него да стремимо у Звјездано јато
Ка смислу живота, свјетлости и вида!

Да нам мјере буду Истина и Правда,
Кантар с утезима Поштења и Стида!
Да не светкујемо тигра од папира
Уз кап кока-коле и слан лист крумпира.

Светитељу Саво Звијездо Горе Свете,
У пустињи водо, ватро у ледишту,
Крило над амбисом, надо изнад гроба!
Подари нам ријечи пјесме узвишене,
Што разумом Твојим бит истине збори;
Да у сваком бићу људског мученика
Пати наше срце, нашу душу боли!

Приведи нас Слову Твога Узвишења,
Које гласи: ПРАШТАЈ, ПОМОЗИ И ВОЛИ!

Јер у Васељени нема љепшег цвијета
Од сретног лица комшијског дјетета!

Нити има дуге у Свемиру шире,
Од спојених руку, кад се браћа мире!

Учитељу Свети, Свијећо нашег вида,
Поврасти нам образ поноса и стида!
Да не пабирчимо испод туђег стола,
Као помрвари, с маскама на челу,
И да не чувамо муву п о г а н у ш у,
У свом у љ а н и к у као свету пчелу.

Јован Савичин Прица

Како ђаво обманује човека

Велики пустињак из околине Александрије ава Иларион, молио се Богу неколико година да му открије лукавство ђавола, како то они успевају да одведу људе од до-брог пута, те их чине робовима греха, и одводе их у пакао. И једне ноћи, позове га Анђео да изађе на оближњи пропланак, да узме са собом крст, и да се ничега не боји.

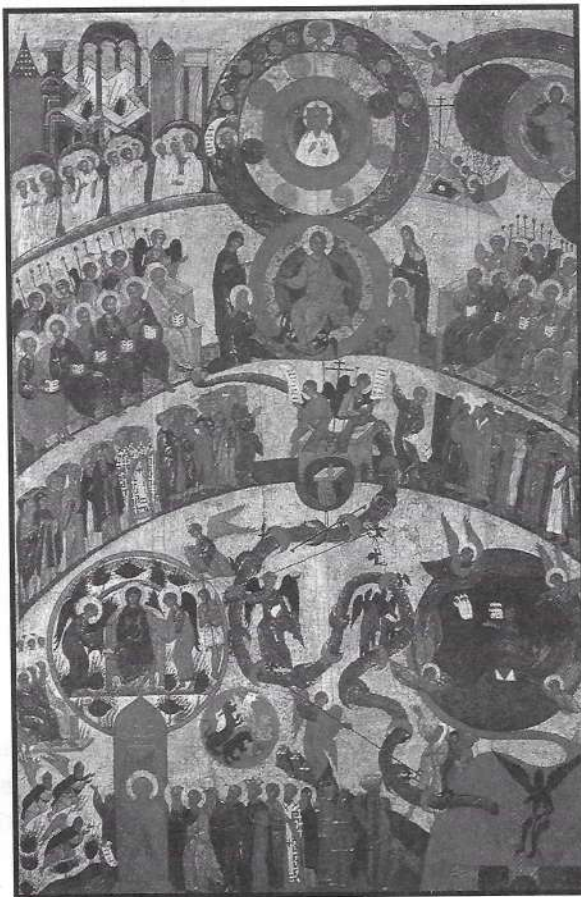
Угледао је како се на-сред пропланка појављује престо, и како долази сатана и седа на њега... Пљеснуо је дланом од длан, и ваздух и сва околина се испунила ђаволима. Тада им рече: Сакупио сам вас овде да ми кажете најбољу мајсторију, којом обманујете људе и заглављујете их, и доводите у моје царство, у вечну муку. Ко буде најбољи, даћу му да три минута управља паклом, и поставићу га генералом над осталима.

И изађе један из мноштва ђавола и рече: "Жив био, твоја мрачности! Ево како ја обманујем људе! Кажем човеку овако: Море човече, иди ти и у цркву, и пости, и моли се, и чини чак и милостињу, и друга добра дела. Али ни са ђаволом немој кварити односе! Иди и у ресторан, иди и у крчму, на игранке, проводе, на игре на срећу, да би се и с овим светом провеселио! Пошто ми немамо власт да натерамо човека на зло, ја му убацујем такве помисли, да чини зло, и многи, који су глупи, слушају те наше

мисли. Иду и у цркву, али после иду у кафане, код пријатеља, попију, чак им и музика

вече, не можеш ходити двома стазама, или с ђаволом, или с Богом. Држи се Бога, јер се нећеш спасити." "И јесу ли те после напустили многи" - упита сатана овог ђавола? Па, јесу - рече. Ето видиш, рекао сам ти ја да си обмануо глупље од себе. Због тога знај да ниси добро радио. Водите га и ударите му десет батина, и пошаљите га на дно пакла, јер је глуп.

Тада изађе други ђаво и рече: "Жив био, твоја мрачности!" Ако те ја не задовољим, други те неће задовољити! "Да те видим, јуначе" - рече сатана. Ја кажем: "Море човече, нема Бога, нема ђавола, нема Анђела, нема пакла, нема раја, нема вечне муке, нема вечне славе, све је овде, на овом свету! Ако имаш шта да једеш и шта да пијеш и имаш жена и

новца много, ако имаш поштовање од људи, кућу и многа богатства, овде је рај. А ако немаш, овде је пакао. Сви ти је на овом свету, после смрти нема ничега." И јеси ли обмануо многе? "Многе" - рече! "И ти си обмануо глупље од себе" - рече сатана. Обмануо си оне који не познају Свето Писмо. А тамо пише да има Бога, да има ђавола, да има Анђела, има пакла, има раја, има вечне муке, има вечне славе, има казне за грех, има на небу награде за добро дело. Свето Писмо је пуно таквих учења, и који га читају, не верују теби. Чак и више од тога. Бог је човеку дао савест.

свира; и онда им је паба што су ујутро били у цркви, када су се увече вратили са наше службе." "И јеси ли многе тако обмануо" - упита га сатана? "Многе" рече! Обмануо си глупље од себе, али ниси учинио ништа нарочито - рече сатана. Зашто - упита овај? Ти кажеш човеку; и у цркву, да иде и у крчму, да иде и на забаве, да иде и на света места, да чини и добро и зло, али и Господ Христос му каже у Еванђељу: "Нико не може два господара служити (уп. Мт. 6,24)," тј. мени и Богу. Ти си га подстакао да греши, јер можда није знао, али после долази Анђео Божји и каже му: "Чо-

И чим погреши, нешто, га изнутра гризе и каже: Зашто си тако учинио? Може нико да га не кори. Може нико да не види тај грех, али савест човекова ради у њему, гризе га као црв у дрвету: Зашто си то учинио и зашто си разгневио Бога таквим гресима? Дакле, узалуд му ти казујеш да нема Бога, јер му савест казује, а и Свето писмо говори - да Га има. И ти си глуп, и не доносиш велики допринос царству пакла."

И доби овај ђаво батина као и први. Сатана позва следећег. Али нико више није смео да изађе, јер се бојао батина и поруге.

Ипак, после неког времена изађе један грбави, са четири реда рогова, једна му нога пачија, једна коњска, и реп дугачак неколико метара. Жив био, твоја мрачности - рече. Како се зовеш - упита сатана? Куси се зовем. Видим те старог и грбавог, чини ми се да ти знаш разне мајсторије да обмањујеш душе, и да их доводиш у моје царство. Куси рече: Ни твоја мрачност не зна што знам ја! Да те видим. Ја сам оматорио у борби са, - људским душама толико хиљада година, и мојом мајсторијом многе душе одводим у пакао. Као што у зиму падају пахуље снега, тако ја спуштам у пакао душе сваког дана. Ја не кажем као онај први ђаво, јер човек зна да не може служити два господара, и Анђео га лако приводи Господу. Али не кажем ни као, други глупан, да нема Бога, нема ђавола, нема Анђела, нема пакла, нема раја. Не! Јер Свето Писмо каже да има и Бога и ђавола и Анђела и пакла. Ја кажем: Море човече, има Бога, има ђавола, има Анђела, има вечне муке за

грех и вечне славе за добро дело, али имаш још времена! Зар си глуп? Баш од данас да започнеш добро дело? Ако је

дете, кажем му: Море дете, ти од сада имаш да живиш! Долази младост, треба да се ожениш, треба да се проводиш на свету! А ако је младић, кажем му: Након што се будеш оженио и засновао домаћинство, после тога ћеш отпочети добро дедо. Сада једи, пиј, проводи се, чин сва зла, та млад си. Оростиће Бог, јер Он познаје човекову немоћ. Покајање остави за сутра, прекосутра, остави за догодине, касније. Хоћеш да дајеш милостињу, не жури! Покајеш се пред смрт. Хоћеш да постиш, немој, истрошићеш здравље. Пости кад остариш, пост је за старе. Хоћеш да се молиш. Не сада, изгубићеш много сати молећи се Богу. Па сада имаш посла. Треба да гајиш децу, да стичеш кућу, да спремаш мираз. И забуним га животним бригама, и стално му казујем: Остави за други пут. Ако му Анђео каже: Подај подушје за мртве, ја кажем. Сада имаш да одеваш децу, да правиш свадбу, после ћеш. Анђео каже: Море човече исповедај се и остави

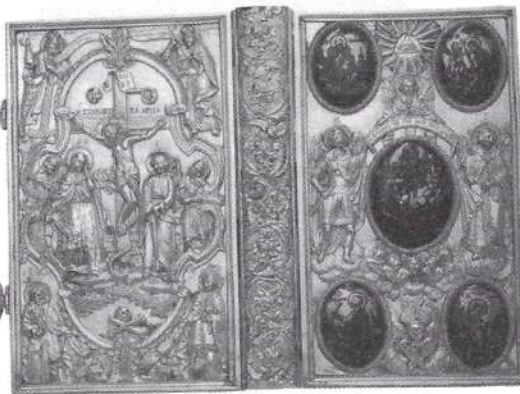
грех, остави разврат, остави пијанство, дуван, псовке. А ја му шапнем: Ех, зар још од сада? Касније, пред смрт, исповедићеш се свештенику, разрешиће те и готово. С тим ме сви слушају - рече ђаво - и стално одлажу добро дело од данас до сугра. А грех је у човеку, као кад би узео велики ексер и чекићом почео да га укиваш у дрво. Ако удариш пар пута, лако се може извадити. Ако га укуцаш до половине, теже је, а ако га сасвим укуцаш, треба да расцепиш дрво. Тако се и грех укива у људску природу навиком. И ако човек не остави данас грех, када је свеж, што више стари, тим га се теже може одвићи. И тако многе ја одводим у пакао с једним јединим саветом: Добри људи, има још времена за добро дело, не будите глупи да га отпочнете баш од данас или баш од овог часа! И успео сам и успевам. Иди и види у паклу колике сам гурнуо и гурам овим саветом.

Тад му сатана рече: Браво! Најбољи је савет да учиш човека да одлаже покајање и добра дела, од данас до сутра. Зато ти дајем своју круну и штап да владаш паклом три минута, и сви да научите од њега то лукавство, да бисте довели што више душа у моје царство, да би се с нама мучиле у векове векова. - Након тога сатана плесну рукама и све нестале. А ава Иларион остаде зачуђен оним што је видео. Тада му Анђео Господњи рече да оде у своју келију и запише што је видео, да би каснији нараштаји знали како је ђаво лукав, и како вара људе да одлажу покајање од данас до сутра, од младости до старости, до смртне постеље, и тако их одводи у пакао.

Житије светог мученика Уара

Свети мученик Уар (+307) живео је у Александрији, главном граду Египта, слугећи као војни старешина. Веровао је у истинитога Бога, али је, плашећи се безаконих идолопоклоника, своју веру скривао. Када је отпочео прогон хришћана, свети Уар ноћу је обилазио тамнице и помагао заточенима због вере Христове. Једне ноћи свети Уар дође у тамницу у којој беше затворено седам учитеља хришћанских. Свети Уар замоли их да се помоле за њега, како би се избавио од страха пред мучењима што их ваља за веру претрпети. "Плашиш ли се мука пролазних, нећеш избећи ни оне које остају занавек! Ако те је страх да Христа исповедиш на земљи, нећеш угледати Лице Његово на небесима!" – поручише му духоносни учитељи. Чувши те речи, Уар свети осети у себи толику љубав према Богу, да одлучи да претрпи сва страдања ради Имена Његовог, те остаде у тамници. Наредног јутра један страдалник премину од рана. Свети Уар, изашавши заједно са шесторицом учитеља пред намесника, одважно исповеди своју жељу да сам пострада уместо преминулог сужња. Тада га подвргоше љутом истјазавану (мучењу): стадоше га немилосрдно тући моткама, стругати му тело гвозденим ножевима, па га напоскон приковаше за дрво главе окренуте надоле, сву му кожу одраше, а утробу му раздираху док му сва црева не поиспадеше на земљу. Свети

се мољаху за њега и крепљаху га у подвигу. Намесник заповеди да их врате у тамницу, а свети Уар завапи: "Учитељи моји! Помолите се Христу за мене последњи пут, јер се душа моја, ево, већ разлучује од тела. Благодарим вам што сте ме Вечном Животу привели!" После неколико сати свети Уар премину. Мучитељи бацише тело његово на буњиште,

да га пси развуку.

Једна благочестива удовица, блажена Клеопатра, за то време састрадално посматраше страдања светог Уара. Када тело његово беше бачено изван града, блажена Клеопатра тајно га однесе у свој дом и сахрани испод своје спаваће собе. Ова побожна хришћанка непрестано паља-ше свеће над гробом Уаровим и топло се мољаше, држећи за њега да је велики заступник и посредник пред Господом. Када је прогон престао, блажена Клеопатра врати се у Палестину, у своје родно село Едру. Говорећи да су то посмртни остаци њеног супруга, Клеопатра пренесе мошти мученикове и погребих у гробници својих предака. Свакодневно она одлажаше на гроб, прислуживаше свеће, кађаше тамјаном. Вођени ње-

ним примером, и други хришћани почесе прибегавати молитвама светог Уара, и гле, на гробу се догодише бројна исцељења.

Мноштво хришћана окупљало се крај гроба Свечевог, тако да блажена Клеопатра реши да сазида храм њему у част. У то доба син њезин напуни 17 година. Блажена Клеопатра издејствова за њега високи положај у војсци. Када градња храма беше завршена, Клеопатра позва епископе, свештенике и монахе, те чесне мошти светог Уара беху пренете на скупочени одар. На мошти Клеопатра блажена положи појас и војничку униформу коју је њен син требало да убрзо обуче, усрдно се молећи светоме

Уару да измоли за њеног сина од Господа оно што ће бити Њему угодно, а сину на корист.

После освећења храма, мошти светог Уара погребеше испод престола на којем беше отслужена Света Литургија. После службе блажена Клеопатра приреди послужење за све присутне. Али изненада Јована поче трести грозница; у саму поноћ он се упокоји, оставивши мајку да неутешно тугује. Блажена Клеопатра плачући похита у храм и, павши на колена пред гробницу, поче корити светог мученика: "Толико сам се трудила тебе ради, па зар си ми тако платио? Због тебе сам мужа свога презрела, на тебе полажући све уздање своје! А ко ће моје тело погребсти? Боље ми је да сам умрла, него сто сам дочекала

да сина свога видим непо-
мичног и без даха! Врати ми
га, или ме одмах узми са овог
света, јер ми је од горке туге
живот додијао!”

Од крајње исцрпљености,
сломљена тугом, блажена
Клеопатра заспа крај гроба. И
гле, у сновиђењу јави јој се
свети Уар, држећи за руку сина
њеног. Обојица бејаху блис-
тави попут сунца, а одећа им
беше бела као снег; на њима се
блистаху златни појасеви, и
прекрасни венци украшаваху
им главе. Блажена Клеопатра
паде пред ноге њихове, а
мученик Уар је подиже и рече:
“О, жено, зашто ропћеш на
мене? Зар је могуће да мислиш
како сам заборавио сва до-
бродичинства која си ми пру-
жила? Мислиш ли да не прик-
лањам ухо молитвама твојим,
да се не молим за тебе Богу? А
пре свега заступио сам се пред
Богом за сроднике твоје, са
којима си ме у гробници
сахранила, да им се отпусте
греси њихови. Затим сам сина
Твога узео на службу Цара
Небескога. Ниси ли сама
уносила молитве да заиштем
од Бога оно што је Њему угод-
но, а што је на корист теби и
сину твоме? Син твој сада
стоји пред Престолом Божи-
јим и служи Цару Небескоме;

али, желиш ли да он служи
цару земаљском и
привременом, узми га
к себи”. Тада младић
загрли светог Уара и
рече: “Немој, заступ-
ниче мој! Не слушај
речи мајке моје, од
заједнице са Светима не
одвајај ме!” Обраћајући
се Клеопатри
блаженој, свети Јован
рече: “Што плачеш,
мајко? Примљен сам у
војску Небеску, где
пред Христом стојим
скупа са хоровима
Анђела”. Блажена Кле-
опатра ће на то: “Узми-те и
мене са собом, да пребивам
онде где сте ви”. Но свети Уар
јој узврати: “И овде, на земљи,
ти си ипак са нама; иди у миру,
а ми ћемо доћи да те узмемо
када то Господ заповеди”.

Рекавши ово, они поста-
доше невидљиви. Дошавши
себи, блажена Клеопатра осе-
ти радост неизрециву и повери
свештеницима своје виђење; са
почастима они погребеше
сина њеног крај гроба Уара
светог, не плачући више, него
се радујући у Господу. После
тога, раздавши имање своје,
Клеопатра се настани крај
цркве светог Уара, дане и ноћи
проводићи у посту и молитва-

ма. Сваке недеље за време
молитве јављао јој се свети
Уар заједно са сином њеним.
Пошто седам година проведе
тако у подвизима и благоугоди
Богу, блажена Клеопатра пре-
стави се 327. године.

Свети мученик Уар ужива
особито поштовање међу
Русима. Његовом заступни-
штву хришћани прибегавају
молећи се за здравље одојчади
и мале деце, као и за ола-
кшање душа умрлих сродника
који нису примили Свето
Крштење и деце умрле у утро-
би материној или на порођају.

Преведено са руског

“Свeйшi Сава Горњокарловачки”

*часојис Еѵархије ѓорњокарловачке излази блађословом
Њеђовођ Преосвещiенсѵва Еѵискоја ѓорњокарловачкођ
Г. Г. Герасима*

*Издавач: Еѵархија ѓорњокарловачка - Издавачка кућа “Марѵириа”
в.ђ главнођ и одђоворнођ уредника: јереј Славѵша Симаовиђ*

**Уреднички одбор: протојереј-ставрофор Миђо Костиђ, јереј Марко Ђуриђ,
јереј Горан Петковиђ, јереј Лука Вериђ, г. Зоран Живковиђ**

**Адреса уредништва: ул. Славе Рашкај 14, 47000 Карловац
тел: +385 47 642 531**

Штампа: Типомат - Старо Чиче

Михаило Грујић (1891-1914)

Михаило Грујић рођен је 11. августа 1861. у Краљевчанима на Банији. Отац му је био учитељ. На крштењу добио је име Милош. Основну школу завршио је у Петрињи, а велику гимназију у Загребу. У Загребу је учио правне науке. Од 1882. до 1886. завршио је богословију у Карловцима. Рукоположен је за свештеника 23. априла 1887. и постављен за пароха у Меченчанима. Као свештеник у целибат долази у Плашки гдје добива мјесто чиновника у епархијској конзисторији. Године 1890. постављен је за професора богословије у Сремским Карловцима. 15. октобра 1891. изабран је за епископа горњокарловачког. Као епископ био је

врло строг. Посебну пажњу обраћао је администрацији и организацији црквених установа. Политичке трзавице у Хрватској последице пада куеновштине, загорчале су му живот. Прота Ђира Маџарац, секретар црквеног суда Епархије загребачке у пензији, у младости чиновник у плашчанској конзисторији, причао нам је да је владика Михаило иза смрти оставио око 2000 писама појединим утицајним политичким личностима, које је молио за помоћ малим људима из читаве Епархије. Иако његов политички став није био популаран, чинио је све што је могао да својим везама помогне људима. Обновио је и раскошно украсио плашчанску

катедралу. Од 4. октобра 1913. год. па до смрти био је администратор митрополије карловачке. Умро је напрасно у Плашком 6. марта 1914. године. Послије Епископа Михаила једно вријеме администрирао је Епархијом архимандрит Анатолије Јанковић.

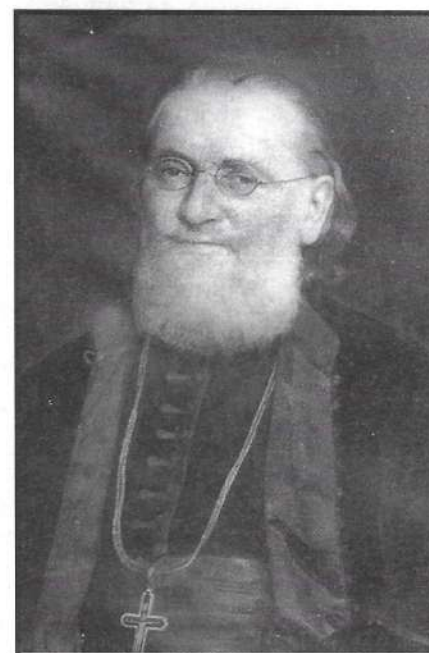
Иларион Зеремски (1920-1931)

Иларион Зеремски рођен је у Турији у Бачкој 27. фебруара 1865. Матурирао је у Српској гимназији у Новом Саду 1885. Једно вријеме учио је права у Пешти. 1890. завршава московску духовну академију. 1891. добива мјесто професора у карловачкој богословији. У богословији је на раду до године 1911. када је изабран за викарног епископа. 1914. као викарном епископу повјерена му је у администрацију Епархија горњокарловачка. 1919. године одлази на конференцију мира у Паризу као експерт за Војводину. 1920. изабран је

за професора богословског факултета у Београду. Исте године изабран је за епископа горњокарловачког.

Владика Иларион био је човјек научног духа. Дао је читав низ расправа из Светиг Писма Новог Завијета. Највише својих радова објавио је у Богословском гласнику, који је он 1902. године основао. Бавио се и питањима статистике. Написао је и опширну расправу: Српски манастири у Банату

И као епископ бавио се књигом и науком. Умро је 1. јануара 1931. године у Пла-

шском. Положен је у камени саркофаг који је за живота правио и поставио у паперти плашчанске катедрале.

Беседа на Св. Николу

Карловац, Пула, Перој 1978.

Драга браћо и сесџре,

Има у Јеванђељу једна заповест Христа Спаситеља која се односи на све хришћане, свештенике и обичне вернике, а која гласи: "Тако да засветли светлост ваша пред људима, да сви виде ваша добра дела и прослављају Оца вашег који је на небесима" (сравни Мат. 5. 16). Ова заповест Спаситељева, изговорена у Његовој чувеној Беседи на гори, указује на срж Његове науке. Узалуд настојимо да Бога доказујемо, ако Га личним животом не засведочавамо. Хришћанин мора да светли, вером, љубављу, животом, понашањем у свакој прилици и часним држањем у свим приликама. У време настанка Цркве Христове, Црква је била крајње сиромашна, гоњена, ни од кога заштићена на свету. Бити Хришћанин значило је бити осуђен на патње, на малтретирање, на понижавања па и на мученичку смрт. Па ипак у тим тешким временима, људи су прилазили Христовој науци, јавно сведочили своју веру, примали патње и крст који им је носило име Хришћанин.

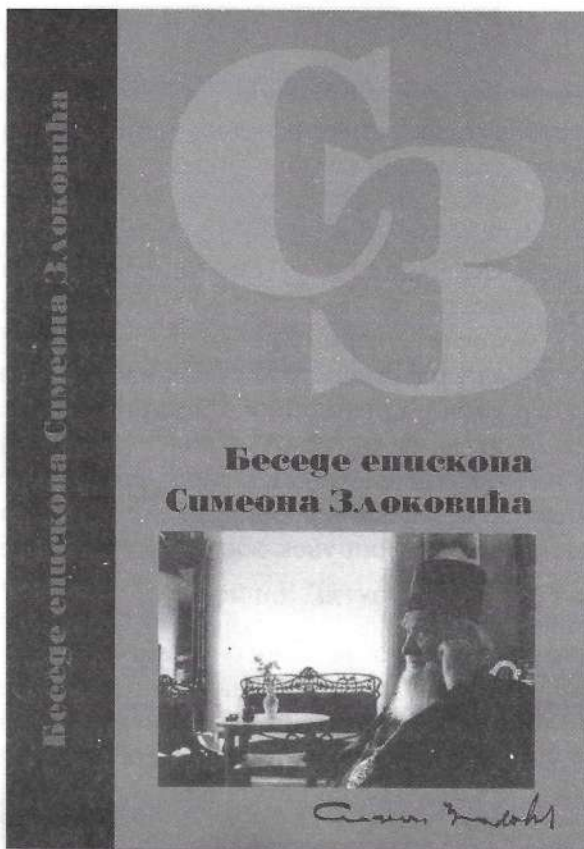
Још за време трајања ових тешких времена у историји Цркве, родио се и васпитавао Светитељ којег данас слави Православна црква, наш Свети Никола. Још од свог детињства светлио је неком неододљивом духовном, моралном снагом и просто је био рођен да засветли у једном врмену, када је светлост била једини капитал Цркве Божје. Не

устручавамо се казати, да је највећи недостатак свете Цркве данас баш недостатак правих сведока вере Хришћанске, православне. На људе далеко више делује понашање других него ли што други говоре. Данас се у целом свету људи једнако понашају без обзира што нити једнако мисле нити једнако верују. Људи једни друге опонашају. Само, нажалост међу нама је мало таквих чији би живот у свему могао да послужи као узор другима. Ту је, можда, и нејакост црквене организације данас. А Свети Никола је био Светитељ који је зрачио, који је деловао на људску свест, на људско понашање, на своје савременике, да, ето делује и данас као живи пример у животу Цркве.

Свети Никола рођен је у граду Патари у Малој Азији, од оца Теофана и мајке Ноне.

Била је то једна истински хришћанска породица, која је од колевке одговорно васпитавала своје дете, свог јединца сина. И мислили су да га посвете Богу. Имао је Св. Никола и стрица Владику, чије је име добио на крштењу. То је био Николај, Епископ патарски. Овај Епископ га је и рукоположио за свештеника, а пошто је примио монаштво у манастиру Нови Сион. Од родитеља је Св. Никола наследио велики иметак. Све је он то поделио беднима и напуштенима и већ се као млад свештеномонах прочуо као доследни извршилац оне друге заповести

Христове, да дајемо тако, да не зна левица што чини десница (Мат. 6, 3). Када је умро његов стриц и имењак Николај Патарски, Сабор Архиепископа области постави за патарског Епископа, Николаја синовца преминулог владике. Не много затим, Св. Никола је изабран за првог епископа области и он постаје архиепископ града Мира у Малој Азији. Учествовао је са осталим епископима света на Првом васељенском сабору у граду Никеји 325. године. Племенит, човекољубив, пун истине и правдољубља, одмах се прочуо као заштитник сиромашних и одбачених. Још за живота носио је ауторитет и углед светог човека. Био је он све време свога живота истински сведок Божји. Није он био учен као неки истакнути архиепископи, владике свога времена. Није он писао, није оставио иза себе ни једне

написане речи, али је оставио више од тога. Оставио је Цркви Христовој себе Светитеља и ваздашњи живи пример како се вера исповеда и доказује живим примером, личним животом. Многе је спасио својом поуком, а више пута је избављао од очаја многе које је његов поклон, његова пружена рука избавила од моралне пропасти. Упокојио се у Господу 6. децембра по старом, односно 19. истог месеца по новом календару, године 343.

Свети Никола је живео у једном времену када је једна стара цивилизација постепено нестајала, истрошена животом без љубави, без човекољубља и без светости. У тим мрачним данима када је Црква и прогањана, свети људи попут св. Николаја, истински су светлели у свом времену. И људи, уморни од притисака једног у безакоње утонулог света, једноставно су се напијали истин-

ом, вером и љубављу на примерима светог живота тадашњих високо уздигнутих правих хришћана. И безбројне породице обичних верника служиле су као пример светог живота. Па тада су биле тако тешке прилике да се у црквену заједницу улазило само с моралним капиталом, јер је сваки хришћанин морао бити спреман да издржи непријатности, па и прогоне. Истина, Св. Николај је био владика после победе Хришћанства, после чувеног Миланског едикта од године 313, али су још увек противници Хришћанства били грлати а понегде и подржавани. А и безбројне секте, лажна учења, загорчавали су још увек живот Цркве Христове.

Од времена Св. Николе протекло је много времена. Много пута мењана је политичка карта света. Смењивале су се бројне философије и учења. Наука нам је дала увид

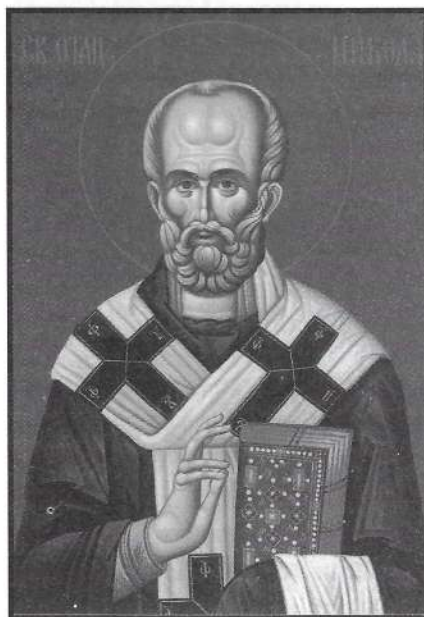
у многе тајне света. Више се зна, боље се живи и некако сигурније обавља свакодневна дужност. Али у овом измењеном свету, остао је тај свет као велика загонетка пред људским умом. Остао је и човек који се радује и који пати, који хоће да зна зашто живи на овоме свету. На ова вечна питања не одговара ни једно знање. На ова вечна питања одговорио је Син Божји, који нам је окрио да је љубав Божја створила човека, да је Он из љубави према човеку послао у свет Сина Свога, као и да живот у чистоти срца и савести чини живот лепим и пуним. Зато ће, као у свом времену, и у овом, и новим врменима, увек светлити пример светог Николе као живи пример живота у истини, у љубави и у чистоти срца. Богу који је дао свету овог великог светитеља, слава у све векове векова.

АМИН.

Из жиџија свейих

Свети Николај чудотворац

Јединац у знаменитих и богатих родитеља, Теофана и Ноне, житеља Патаре у Лиџији. Као јединца дарованог од Бога, они га Богу и посветише. Духовном животу научи се Николај код свог стрица, Николаја епископа патарског, и замонаши се у манастиру Нови Сион, који његов стриц и основа. По смрти родитеља, Николај раздаде имање сиромасима не задржавајући ништа за себе. Као свештеник у Патари беше се прочуо својим милосрђем, мада он брижљиво скриваше своја милосрдна дела испуњујући реч Господњу: "Да не зна левица твоја што чини десница твоја" (Мат. 6, 3). Када се предаде самоћи и безмолвију, дође му глас: "Николаје, пођи на подвиг у народ, ако желиш

бити од Мене увенчан". Одмах потом чудесним Промислом Божјим би изабран за архиепископа града Мира у Лиџији. У време гоњења под Диокле-

цијаном и Максимијаном буде бачен у тамницу, а он и у тамници поучаваше људе закону Божјем. Био на Првом васељенском сабору у Никеји и из велике ревности према истини ударио руком јеретика Арија. Због тога буде уклоњен са Сабора и од архијерејске службе, све док се неколицини првих архијереја на Сабору не јави сам Господ Христос и Пресвета Богородица да објаве своје благовољење према Николају.

Милостив, истинит и правдољубив, он је ходио међу људима као ангел Божји. Још за живота га сматрали светитељем и призивали у помоћ у мукама и бедама; и он се јављао, у сну или на јави, и на близу и на далеко, и помагао. Упокојио се 343. године.

Кроз Епархију горњокарловачку - сликом и речју

Преузео са интјернејске сјранице Епархије горњокарловачке

У Д. Будачком јпросла- вљена слава Епархије горњокарловачке

На празник Свештеномуче-
ника Саве горњокарловачког
(17. јула), Архијерејском
Литургијом у храму Светих
апостола Петра и Павла у
Доњем Будачком, прославље-
на је епархијска слава
Епархије горњокарловачке.
Свету Архијерејску Литургију
служио је Његово
Преосвештенство Епископ
славонски г.г. Сава, уз
саслужење Његовог
Преосвештенства Епископа
горњокарловачког г.г.
Герасима, те свештенства и
монаштва подручне Епархије.

Овом приликом на малом
входу, Епископ Герасим је
јереја Далибора Танасића –
пароха кореничког, због
његових посебних заслуга
одликовао чином протојереја.
По заамвоној молитви,
извршено је резање славског
колача и освећење славског
жита.

У својој беседи Епископ
Герасим је поздравио све
присутне, посебно се зах-
валивши Епископу славон-
ском Сави што је нашао вре-
мена да посети Епархију гор-
њокарловачку и узме учешћа
у овој свечаности. Посебан

нагласак стављен је на
мученичко страдање
свештеномученика Саве
(Трлајића) као и на страдање
верника Епархије гор-
њокарловачке како у Другом
светском рату, тако и у овом
последњем.

По завршној Литургији, у
просторијама парохијског
дома у Доњем Будачком,
приређена је славска трпеза
љубави за све госте.

17. јул 2007 год.

Манастир Богородице Тројеручице јпрославио своју славу

У навечерје празника
Пресвете Богородице
Тројеручице (24. јула), у храму
Светих апостола Петра и
Павла у Доњем Будачком,

служено је вечерње
богослужење, коме су поред
више свештеника и монаха
Епархија горњокарловачке и
далматинске, присуствовали и

Његово Преосвештенство
Епископ далматински г.г.
Фотије и Епископ гор-
њокарловачки г.г. Герасим.

Сутрадан, на сам празник
Епископ далматински г.г.
Фотије, уз саслужење
Епископа горњокарловачког
г.г. Герасима и више
свештеника и свештенмонаха
Епархија: далматинске,
шумадијске и
горњокарловачке, служио је
Свету Архијерејску
Литургију. После заамвоне
молитве извршен је обред
резања славског колача и
освећења славског жита.

По завршеној Литургији
Епископ Герасим је поздравио
све присутне госте зах-
валивши им се на овом
молитвеном сабрању и
узношењу молитава Пресветој
Богородици као покровитељи-
ци и заштитници
православних хришћана.
Након тога Епископ Герасим
је ово место прогласио за
четврти манастир у Епархији
горњокарловачкој са називом
Манастир Пресвете
Богородице Тројеручице у
Доњем Будачком са поруком
да овај манастир буде приб-
јежиште свих богочежњивих
душа жељњих спасења.

24. јул 2007 год.

Рукојоложења у ман. Богородице Тројеручице у Доњем Будачком

У Недељу 14. по Духовима (02. септембра 2007 год.) Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г.г. Герасим, уз саслужење карловачких свештеника: протојереја-ставрофора Душка Спасојевића и јереја Славише Симаковића, служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Пресвете Богородице Тројеручице у Доњем Будачком.

У склопу Литургије Епископ Герасим је јерођакона Наума – сабрата овог манастира, рукоположио у чин јеромонаха, а по завршетку Канона Евхаристија, ипођакона Николу рукоположио је у чин ђакона. По завршеној Литургији Епископ Герасим је у својој проповеди говорио о узвишености свештеничке службе али и о великој одговорности коју свештеник прима на себе.

Осим тога Епископ је говорио и о даровима које сваки свештеник треба да поседује, а то је љубав, праштање и трпљење, као и милосрђе које је неопходно не само свештенику него и сваком православном хришћанину.

Обративши се верницима, Епископ је истако потребу посећивања богослужења и честог причешћивања које и јесте видљиви начин примања Христа у себе. Осим тога животом организованим кроз цркву и са црквом јачамо и чувамо свој идентитет и идентитет нашег народа и православне вере уопште како су то и наши преци одувек чинили и нама оставили.

02. септембар 2007 год.

Организован долазак Руског хора у парохију пулску

У протеклих десетак дана у парохији пулској на челу са својим диригентом Г. Андрејем Горјачевим, боравио је познати руски Камерни хор "Покров" из града Звенинграда (Звенигород) близу Москве. Благословом Његовог

Преосвештенства Епископа горњокарловачког Г. Герасима, а добротинством двојице верника из Москве, који су и финансирали авиокарте, те у договору са парохом пулским Гораном Петковићем, осмочлани хор био је смештен у парохијском дому у Пероју. Верници парохије пулске имали су прилику слушати хор који је појао у току три Свете Литургије у храму Св. Николе у Пули, те храму Св. Спиридона у Пероју. Света Литургија служена је на црквено-словенском језику. Хор је поред храмова имао прилику обићи и историјске знаменитости града Пуле, Фажане те овог

дела Истре.

Видно задовољан боравком у парохији пулској, диригент Г. Андреј Горјачев изразио је своје задовољство, те захваљујући се на гостопримству обећао да ће се и у будућности радо одазвати сваком нашем позиву.

10. септембар 2007 год.

Постављена купола на храм Св. оца Николаја у Карловцу

У Недељу 17. по Духовима (23. септембра 2007 године), Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г.г. Герасим служио је Свету Архијерејску Литургију у капели Светог оца Николаја у Карловцу. После завршене Литургије, Епископ Герасим је са свештеницима и верницима парохије карловачке присуствовао постављању куполе на храм Светог оца Николаја, порушеног у току последњег рата 1993. године. Почетком 2003. године започели су радови на његовој обнови, а са постављањем куполе, последња фаза грађевинских радова ближи се крају. Предстоји унутрашње уређење којим би се овом храму требао вратити његов стари изглед и сјај и оспособити за литургијску употребу.

23. септембар 2007 год.

Обнова манастира Свештог Јована Крстићелја у Гомирју

Обнова манастира Светог Јована Крститеља у Гомирју отпочела је пре нешто више од четири године. Међу првима обновљен је кров и вањска фасада на храму а данас се приводи крају унутрашња обнова олтару и лађе храма. Радови унутрашњег уређења су текли по фазама.

У Првој фази радова: са унутрашњих зидова храма,

обијена је стара и дотрајала жбука, извршено је чишћење између камена, отпрашивање и прање камених и отучених зидова.

У другој фази радова: нанешена је нова жбука, тако звана груба жбука, по препоруци струке чији је представник током радова давао одговарајуће препоруке и вршио надзор над радовима.

У трећој фази радова: урађена је финална обрада ожбуканих зидова мешавином римског вапна, гашеног вапна и мермерног брашна. Заглађивање зидова урађено до високог сјаја, како би се добила подлога одговарајућа за осликавање храма.

У четвртој фази радова: извршена је поправка оштећених и дотрајалих профилираних венаца на начин да се израде шаблони облика и величине као постојећи и да се уграде на позицијама где недостају.

У петој фази радова: у унутрашњости храма уграђен је апарат ХС-67 просистем за исушивање и сузбијање појаве капиларне влаге на зидовима храма.

У току извођења радова пронађени су остаци старога живописа истог писма као и онај у олтару, утврђено је да потиче из периода осамнаестог века, када је и подигнут овај зидани храм у манастиру. Санацију старог живописа извршили су радници струке конзерваторског одјела из Новог Сада у сарадњи са конзерваторским одјелом из Ријеке.

У поодмаклој фази радова, манастир Гомирје је обишао и

Његова Екселенција Министар вера у Влади Србије господин Радомир Наумов, где се уверио да радови на санацији храма теку по плану.

За наредни период предстоји уређење и враћање на првобитну позицију пода у лађи храма, као и детаљна реконструкција и санација крова манастирског конака, који се налази у прилично дерутном стању. Део радова на обнови конака већ су започели, а ради се о појачавању стубова и враћање у првобитни изглед лукова на носећим стубовима у доњем делу манастирског конака.

28. септембар 2007 год.

Освећење храма и Архијерејска Литургија у Ријеци

У Недељу 21. по Духовима 21. октобра ов. године, у храму Светог оца Николаја мирликијског у Ријеци служена је Света Архијерејска Литургија. Литургију је служио Његово Преосвештенство Епископ далматински г.г. Фотије, уз саслужење Његовог Преосвештенства Епископа стобиског г.г. Давида - викара Његовог Блаженства Архиепископа охридског и митрополита скопског Г.Г. Јована, Његовог Преосвештенства Епископа горњокарловачког г.г. Герасима, те више свештеника и монаха горњокарловачке и далматинске епархије.

Пошто је недавно завршена обнова на унутрашњем уређењу храма Светог Николе, Епископ Фотије је непосредно пре почетка Литургије извршио освећење храма.

По завршеној Литургији Епископ Герасим је поздравио присутне Епископе г.г. Фотија и г.г. Давида, захваливши им се на њиховој посети

Епархији горњокарловачкој. Исто тако Епископ се захвалио и свештенству и верном народу парохије ријечке који од самих почетака православља у Ријеци зна како се чува и негује вера православна и како се цркви својој помаже.

Након тога верницима се обратио Епископ Фотије, који је једно време администрирао епархијом горњокарловачком и који познаје душу њеног верног народа. Епископ Фотије је све присутне подсетио на то колико је кроз векове велико мученичко страдање, како епархије горњокарловачке тако и епархије далматинске, позвавши их да дођу и посете манастире и светиње далматинске.

Епископ Давид се захвалио Епископу Герасиму што га је позвао да посети епархију горњокарловачку, не скривајући радост заједништва и братске љубави коју је доживео овом приликом. У даљњој проповеди посебан нагласак ставио је на значај Цркве као заједнице верних који су међусобно сједињени у васкрслом Христу Господу. Такво заједничарење посебно је присутно за време Свете Литургије када у зиданим храмовима подигнутим и украшеним у славу Божију престаје да влада гравитација која нас вуче ка земљи и настаје дегравитација као сила која нас неодољиво вуче ка небу, ка Творцу и Сведржитљу нашем у коме налазимо сву пуноћу свога живљења.

21. октобар 2007 год.

Епархија горњокарловачка

Његово Преосвешћенство Епископ горњокарловачки Г.Г. Герасим

Славе Раикај 1447000 Карловац

Тел: 047/642 531

Факс: 047/642 532

episkop@eparhija-gornjokarlovacka.hr

eparhija@eparhija-gornjokarlovacka.hr

kabinet@eparhija-gornjokarlovacka.hr

euo@eparhija-gornjokarlovacka.hr

**Архијериски намјесник илашчански
иријојереј-сјаврофор Мићо Косић**

**Архијериски намјесник карловачки
иријојереј-сјаврофор Душко Сјасојевић**

СПЦО У РИЈЕЦИ
иријојереј-сјаврофор Мићо Косић

Ивана Зајца 24/I; 51 000 Ријека

Тел: 051/335 399; Факс: 051/324 160;

Моб: 091/514 82 50

E-mail:

spro-na-rijeci@ri.t-com.hr

јереј Марко Ђурић

Ивана Зајца 24/III; 51 000 Ријека

Тел: 051/319 064; Моб: 098/520 711

СПЦО У ГРАЧАЦУ
јереј Душан Лујић

К. Степинца 82; 23 440 Грачац

Тел: 023/7890 864 Факс: 023/7890 865

Моб: 098/18 01 888

СПЦО У ПЛАШКОМ
јереј Слаћан Никић

др. Фрање Туђмана 5; 53 220 Оточац

Тел: 053/771 285; Моб: 098/ 900 21 71

СПЦО У ОТОЧЦУ
јереј Слаћан Никић

др. Фрање Туђмана 5; 53 220 Оточац

Тел: 053/771 285;

Моб: 098/ 900 21 71

СПЦО У ДРЕЖНИЦИ
иријојереј Милош Орел

Центар 6б; 47 313 Дрежница

Тел: 047/566 179 Факс: 047/566 351

Моб: 098/181 78 44

СПЦО У ОГУЛИНУ
јереј Милан Симић

Б. Франкопана 16; 47 300 Огулин

Тел: 047/532 475

Моб: 098/ 13 00 531

СПЦО У СРПСКИМ МОРАВИЦАМА
иријојереј-сјав. Јеленко Сјојановић

Докмановићи 10; 51 325 Моравице

Тел/Факс: 051/877 137

Моб: 098/801 051

СПЦО У ПУЛИ

јереј Горан Пејковић

Перој 19; 52 212 Фажана

Тел/Фак: 052/520 654 Моб: 098/979 30 38

СПЦО У ДОЊЕМ ЛАПЦУ
јереј Предраг Панићелић

М. Тита 13; 53 250 Доњи Лапац

Тел: 053/765 154

Моб: 099/ 596 25 69

СПЦО У КОРЕНИЦИ
иријојереј Далибор Танасић

IX гард. бригаде 26; 53 230 Кореница

Тел: 053/756 367 Моб: 091/56 56 954

СПЦО У КОСТАЈНИЦИ
јереј Никола Малобабић

Д. Трстењака 5; 44 430 Костајница

Тел: 098/682 978

Моб: 095/806 18 38

Манастир Гомирје
игуман Михаило (Вукчевић)

Рибњак 23; 51 327 Гомирје

Тел/Факс: 051/87 81 88

Моб: 091/ 78 14 314

ЧАСОПИС
"Свети Сава горњокарловачки"

E-mail:

glasnik@eparhija-gornjokarlovacka.hr

Web stranica

www.eparhija-gornjokarlovacka.hr

СПЦО У КАРЛОВЦУ
иријојереј-сјав. Душко Сјасојевић

Ц. Медовића 11; 47 000 Карловац

Тел/Факс: 047/411 506

Моб: 098/18 20 770

E-mail:

spro-karlovac@eparhija-gornjokarlovacka.hr

јереј Славиша Симаковић

Т. Ујевића 5/IV; 47 000 Карловац

Тел: 047/417 018 Моб: 098/188 26 48

СПЦО У КОЛАРИЋУ
иријојереј Мирослав Бабић

Коларић 67; 47 220 Војнић

Тел/Факс: 047/883 519

Моб: 091/590 62 02

СПЦО У ТОПУСКОМ
јереј Миле Ристић

Пр. Драшковића 2/а; 44 415 Топуско

Тел: 044/733 329 Моб: 095/902 75 36

СПЦО У ПЕТРИЊИ
јереј Славко Шарац

В. Назора 13; 44 250 Петриња

Тел/Факс: 044/813 419

Моб: 091/560 92 79

СПЦО У ДВОРУ
иријојереј Рагослав Анђелић

М. Блажевића Чађе 46; 44440 Двор

Тел/Факс: 044/871 811

Моб: 098/563-613

СПЦО У ГЛИНИ
јереј Слободан Дракулић

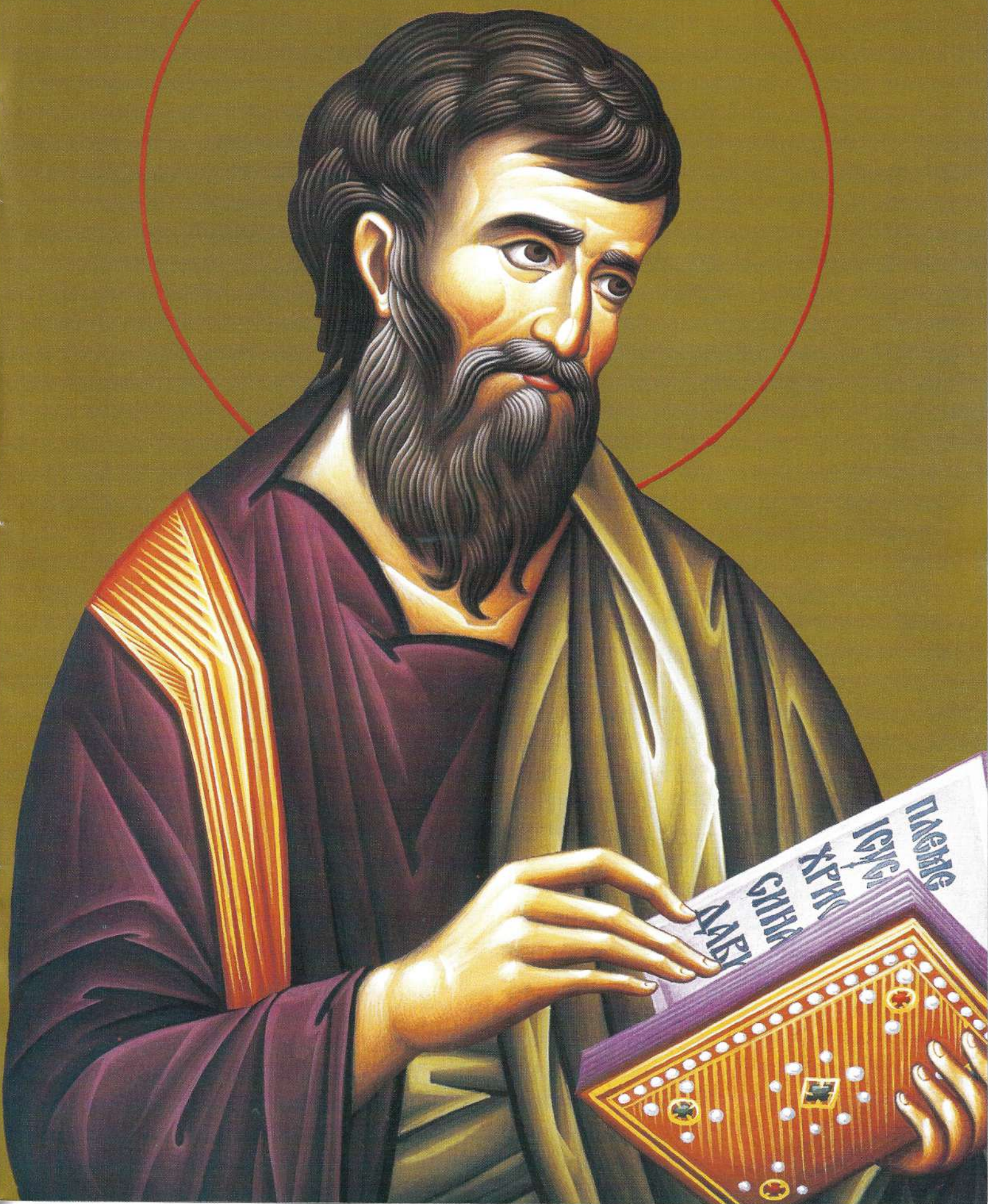
Хрватска 20; 44400 Глина

Тел/Факс: 044/880 615

Моб: 098/977 17 32

СВ. АП.

МАТЕЈ

СВЕТИ
МИРАЛИЈСКИ

НИКОЛАЈ
ЧУДОТВОРАЦ

